

SIA "LIEPĀJAS RAS"

ILGTSPĒJAS ZIŅOJUMS

PAR 2024. GADU

Liepājas Ras

www.liepajasras.lv

@LiepajasRas

@liepajasras

@LiepajasRAS

@liepajas-ras

@LiepajasRAS

Gluži zaļi

Adrese:

"Ķīvītes", Grobiņas pagasts, Dienvidkurzemes novads, LV – 3430

Rekvizīti:

SIA "Liepājas RAS"

Reģ. Nr. 42103023090

Banka: AS Swedbank

Kods: HABALV22

Konts: LV81HABA0551005351601

Ilgtermiņa ziņojumā izmantoto attēlu autori:

P. Dovgillo, D. Hartmane, L. Druva, I. Brūdere

ZIŅOJUMA SAGATAVOŠANAS PAMATS	4
PAR UZŅĒMUMU	5
GALVENIE 2024. GADA SASNIEGUMI	6
VADĪBAS UZRUNA.....	7
UZŅĒMUMA STRATĒGIJA UN ILGTSPĒJAS INICIATĪVAS.....	8
INFORMĀCIJA PAR IETEKMI UZ VIDI.....	19
IETEKME UZ DARBINIEKIEM UN SABIEDRĪBU	29
LABA PĀRVALDĪBA	38

Karogi Liepājas RAS.

Šis ir ilgtspējas ziņojums par uzņēmuma SIA "Liepājas RAS" ilgtspējas sniegumu 2024. gadā.

SIA "Liepājas RAS" (tekstā — uzņēmums vai Liepājas RAS) ir atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums, kas dibināts 24.02.2000., lai pārstāvētu pašvaldību intereses un veiktu uzdevumus atkritumu apsaimniekošanas un vides aizsardzības jomā. Uzņēmums apsaimnieko reģionālo sadzīves atkritumu poligonu "Ķīvītes" (tekstā — poligons "Ķīvītes") Grobiņas pagastā un rekultivēto izgāztuvi

"Šķēde" Liepājā. Liepājas RAS nodrošina atkritumu apsaimniekošanu, apglabāšanu, priekšapstrādi pirms apglabāšanas, tai skaitā, bioloģiski noārdāmo atkritumu (tekstā — BNA) pārstrādi un atkritumu gāzes ieguvī pārstrādes procesā, ko izmanto elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai. 2024. gada nogalē reģiona pašvaldības deleģēja Liepājas RAS veikt Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionālā centra funkcijas. Informācija šajā ziņojumā ir sagatavota, vadoties pēc EFRAG¹

Mazo un vidējo uzņēmumu brīvprātīgās ilgtspējas ziņošanas standarta (VSME) pamata un paplašinātā moduļa prasībām. Lai nodrošinātu pilnvērtīgu un visaptverošu uzņēmuma ilgtspējas informācijas atklāšanu, ziņojuma sagatavošanā informācija tika iegūta un apkopota arī vadoties pēc GRI² ilgtspējas ziņošanas standartiem. Ziņojumā norādītā informācija ir par 2024. gada pilno periodu un tā aptver Liepājas RAS individuālo sniegumu, jo uzņēmums nav daļa no grupas un uzņēmumam nav arī meitas uzņēmumu.

¹ EFRAG — European Financial Reporting Advisory Group

² GRI — Global Reporting Initiative

Liepājas RAS ir pašvaldību kapitālsabiedrība, kas kopš 2000. gada nodrošina reģionāla mēroga atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Uzņēmums dibināts ar **mērķi** izveidot un pārvaldīt videi draudzīgu, tehnoloģiski attīstītu un normatīvajiem aktiem atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu.

Uzņēmuma **prioritāte** ir rūpes par tīru apkārtējo vidi. Uzņēmuma **misija** ir nodrošināt ilgtspējīgas vides aizsardzības un atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbību reģionā, īstenojot veiksmīgu sadarbību ar klientiem, nozares uzņēmumiem, asociācijām un sabiedrību kopumā.

Uzņēmuma **vīzija** ir būt par vadošo organizāciju Dienvidkurzemes reģionā ilgtspējas, vides aizsardzības un atkritumu apsaimniekošanas jomā, un, vadoties pēc korporatīvās pārvaldības principiem, nodrošināt videi draudzīgu un iedzīvotājiem pieejamu atkritumu apsaimniekošanas

pakalpojumu. Savukārt, uzņēmuma vērtības ir profesionāli, lojāli un atbildīgi darbinieki.

Uzņēmuma juridiskā forma: Sabiedrība ar ierobežotu atbildību

NACE kods: 38.21 — atkritumu apstrāde un izvietošana (izņemot bīstamos atkritumus)

Stratēģiskais statuss: A kategorijas piesārņojošās darbības operators un nozīmīgs sadarbības partneris pašvaldībām, valsts institūcijām, nevalstiskām organizācijām (tekstā — NVO)

Īpašnieku struktūra: Liepājas valstspilsētas pašvaldība — 65,85 %, SIA "RAS 30" — 30,86 %, Dienvidkurzemes novada pašvaldība — 3,29 %

Bilances vērtība 2024. gadā: 15 003 820 EUR

Neto apgrozījums 2024. gadā: 4 352 052 EUR

Pastāvīgo darbinieku skaits: 48

Uzņēmuma īpašumā esošie nekustamie īpašumi, kuros darbojas vairāki nomnieki:

1. SIA "Eko Kurzeme" (24.11.2021. apvienota ar SIA "Eco Baltia vide") — atkritumu šķirošanas rūpnīca "Skudras" (līgums no 21.07.2014.);
2. SIA "Zibenszeļļi" — malkas žāvētava (līgums no 30.04.2020.);
3. SIA "VNiMo Services" — izlietotu naftas katalizatoru pārstrāde (līgums no 03.03.2022.). 23.04.2024. nosūtīts paziņojums par noslēgtā līguma "Par apbūves tiesību piešķiršanu" izbeigšanu, ar ko līgums vienpusēji izbeigts;

4. SIA "RSGA" — līgums par apbūves tiesību piešķiršanu zemes gabalam 2,87 ha platībā "Ķīvītēs" noslēgts 20.02.2023.; 14.08.2024. līgums pārstatāts ar SIA "Nika MI". Plānotais darbības veids — no atkritumiem iegūtā kurināmā sagatavošana (NAIK);
5. 25.05.2023. noslēgts nekustamā īpašuma nomas līgums Nr. LRAS — 2023/3 ar privātpersonu par apbūvēta zemesgabala (1,49ha) lietošanu Vilteros, Grobiņas pagastā, Dienvidkurzemes novadā;

Biznesa darbības ģeogrāfiskais tvērums: Latvija — Liepājas valstspilsēta, Dienvidkurzemes un Saldus novadi, daļa Kuldīgas novada. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem kopējais iedzīvotāju skaits vidēji 2021. gadā bija 132,635 tūkstoši.

Piederošie objekti un to adreses:

- Reģionālais sadzīves atkritumu poligons "Ķīvītes", Grobiņas pagasts, Dienvidkurzemes novads, LV — 3430
- Rekultivētā izgāztuve "Šķēde", Lībiešu iela 24, Liepāja, LV — 3414

6. 30.05.2024. noslēgts nomas līgums ar SIA "Libene" par zemes gabalu uzņēmuma apsaimniekotajā rekultivētajā izgāztuvē "Šķēde" Liepājā. Kopējā iznomātā platība — 1,00067 ha. Nomas mērķis — saules paneļu uzstādīšana elektroenerģijas ražošanai.

GALVENIE 2024. GADA SASNIEGUMI

SIA "Liepājas RAS" ilgtspējas ziņojums par 2024. gadu

4,35 milj. EUR

(+15 %, salīdzinot ar 2023. gadu)
Neto apgrozījums

2,41

milj. kWh

Saražotā elektroenerģija

4137,53 t

(+21 %, salīdzinot ar 2023. gadu)
Pārstrādei sagatavotā
materiāla kopējais daudzums

7500

Mantu apmaiņas centrā Krāmu
kambaris apritē nodoti priekšmeti

2,86 milj. EUR

Samaksāts nodokļos

62 %

Atjaunojamās enerģijas
īpatsvars kopējā enerģijas patēriņā

838 t

Pieņemtais šķirotu
atkritumu daudzums

2 579

Apmeklētāju skaits
Vides izglītības centrā

14 623 t

Pārstrādāti bioloģiski
noārdāmie atkritumi (BNA)

100 %

Siltumenerģijas pašpatēriņš

93,1 %

Nodrošināts elektroenerģijas
pašpatēriņš

4 567

(+79 %, salīdzinot ar 2023. gadu)
Aktivitātēs iesaistīto apmeklētāju
skaits

1631

tCO₂ ekv

Kopējās SEG emisijas

38 349 t

Kopējais ievestais atkritumu apjoms

30 %

Sieviešu īpatsvars kolektīvā

48

Pastāvīgie darbinieki

Komunikācija ir būtiskākais attīstības priekšnoteikums

Komunikācija ir Liepājas RAS ilgtspējas un sociāli atbildīgas pārvaldības pamats, un 2024. gadā tā kļuva par vienu no galvenajiem attīstības un panākumu priekšnoteikumiem. Tas bija aktīvākais komunikācijas gads uzņēmuma vēsturē, kurā, veidojot dialogu un stiprinot sabiedrības izpratni, ieguvām jaunu pieredzi un vērtīgas mācības.

Rīkojāties pārliecinoši, uzrunājot sabiedrību laikā, kad notika reģiona atkritumu apsaimniekotāju maiņa — skaidrojot, kāpēc līgumi jāpārslēdz, kādas būs izmaiņas un ieguvumi, veicinot sapratni, līdzdalību un uzticēšanos.

Liepājas RAS valdes loceklis N. Niedols, 2024.

Īpaša uzmanība tika veltīta bioloģisko atkritumu šķirošanas uzsākšanai, ko pavadīja mūsu līdz šim vērienīgākā komunikācijas kampaņa "Tuvāk saknēm — šķiro bio!". Tās rezultātā noslēgti vairāk nekā 4 % līgumu par bioloģisko atkritumu apsaimniekošanu, savukārt, mājkompostēšanu veic vairāk nekā 40 % māsaimniecību. Tas ir būtisks solis reģiona virzībā uz aprites ekonomiku un apglabājamā atkritumu apjoma samazināšanu.

Ievesto atkritumu apjoms ir samazinājies no 44,1 tūkst. t līdz 38,3 tūkst. t. Pārstrādei sagatavoti 4137,53 t atkritumu — par 21 % vairāk nekā pērn. Esmu gandarīts, ka 2024. gadā izdevās aprēķināt CO₂ pēdas nospiedumu, lai reāli novērtētu uzņēmuma ietekmi uz vidi un apzinātu jomas, kurās vēl nepieciešama pilnveide. Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, 2024. gadā ir sasniegts SEG emisiju samazinājums par 9,59%.

Svarīgākais stratēģiskais virziens bija Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionālā centra izveide. 2024. gadā ielikti stabili pamati, lai nākamajos gados varētu piesaistīt Eiropas Savienības līdzfinansējumu, attīstīt infrastruktūru un ieviest inovatīvus risinājumus.

Man personīgi, īpaši nozīmīgs notikums bija ikgadējais Latvijas atkritumu apsaimniekošanas nozares seminārs "Ilgtspējīgas aprites ekonomikas attīstība un sasniedzamie mērķi", kurā pulcējas vides politikas veidotāji, ministriju pārstāvji, pašvaldības un atkritumu apsaimniekotāji, lai kopīgi risinātu nozares izaicinājumus.

Lepojos ar mūsu Vides skolas darbību, kur 2024. gadā uzņēma vairāk kā 2500 apmeklētāju. Komanda devās arī ārpus savas teritorijas, apmeklējot izglītības iestādes, pašvaldību rīkotos pasākumos un pat Liepājas Pētertirgu, lai skaidrotu aprites ekonomikas principus, kopumā sasniedzot gandrīz 5000 dzirdīgu ausu.

2024. gads arī apliecināja Liepājas RAS ilgtspējīgas pārvaldības briedumu. Jau ceturto reizi saņemts Platīna kategorijas novērtējums Ilgtspējas indeksā, kurā piedalāmies kopš 2013. gada.

Sabiedrības integrācijas fonds piešķir Sudraba statusu iniciatīvā "Dažādībai atvērts darba devējs 2024" — par sekmīgu dažādības politikas īstenošanu un aktīvu darbinieku iesaisti iekļaujošas darba vides veidošanā.

Ar šo pārliecību Liepājas RAS uzsāk 2025. gadu — uzņēmuma 25. jubilejas gadu. Mūsu prioritāte — uz izcilību vērsts darbs, īpaši koncentrējoties uz nešķiroto atkritumu pirmapstrādes pilnveidi, lai līdz 2035. gadam apglabājamais apjoms nepārsniegtu 10 % no kopējā atkritumu daudzuma.

Tas ir paveicams, jo mēs esam ļoti jaudīga komanda, kas ikvienā savā darbībā tiecas uz izcilību!

Normunds Niedols,
SIA "Liepājas RAS" valdes loceklis

Uzņēmuma darbības raksturojums

Liepājas RAS galvenie darbības virzieni ir:

- sadzīves atkritumu poligona "Ķīvītes" pārvaldība;
- atkritumu pieņemšana, šķirošana, pārstrāde un apglabāšana;
- atjaunīgās enerģijas ražošana un tirdzniecība;
- vides izglītība;
- teritorijas noma uzņēmumiem ar līdzīgiem ilgtspējas mērķiem.

Atkritumu pārstrādes procesu rezultātā energošūnā³ izdalās atkritumu gāze (tekstā — arī poligona gāze), ko savāc pa speciāli izbūvētām perforētām caurulēm, kuras apvienotas gāzes regulēšanas stacijās. Kopš bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes rūpnīcas izveides (tekstā — BNA rūpnīca), gāze tiek ražota arī bioreaktoros. Gāze no abiem ieguves avotiem tiek sūknēta uz sūknēšanas staciju un sadedzināta koģenerācijas iekārtās, ražojot elektroenerģiju un siltumu.

Lielākā daļa saražotās elektroenerģijas tiek izmantota uzņēmuma pašpatēriņam, savukārt pārpalikums, saskaņā ar normatīvo regulējumu, tiek pārdots biržā. Arī siltumenerģija tiek izmantota gan pašpatēriņam, gan pārdota nomniekiem lietderīgai izmantošanai.

Latvijā, t.sk., Dienvidkurzemes reģionā bioloģisko atkritumu dalītā vākšana faktiski sākas 2024. gadā. Mājsaimniecībās bioloģiskie atkritumi veido aptuveni trešo daļu no kopējā atkritumu apjoma. 2024. gadā BNA rūpnīcā tika pārstrādātas 14 623 t šo atkritumu, iegūstot kompostu 44 % apmērā no tuneļos ievietotā daudzuma.

Uzņēmums apsaimnieko arī rekultivēto izgāztuvi "Šķēde" Liepājā, kur tiek nodrošināta teritorijas uzturēšana un vides monitorings, īpaši gruntsūdeņu piesārņojuma kontrolei. Paralēli tiek meklēti risinājumi teritorijas ilgtspējīgai izmantošanai, prioritāri izvērtējot tās potenciālu atjaunojamās enerģijas ražošanai.

Liepājas RAS veicina iedzīvotāju aktīvu iesaisti atkritumu šķirošanā, rīkojot izglītošanas pasākumus un atkritumu šķirošanas kampaņas. Ārējās komunikācijas jeb sabiedrības informēšanas izmaksas uzņēmums iekļauj tarifā par sadzīves atkritumu apstrādi poligonā, ko apstiprina SPRK⁴. Komunikācija un vides izglītība tiek īstenota saskaņā ar ikgadējo plānu, kas paredz ekskursijas poligonā "Ķīvītes", Vides dienas, informatīvas akcijas, seminārus un līdzdalību projektos sadarbībā ar dažādām organizācijām.

Uzņēmums piedāvā apmeklētājiem savu unikālo Nenovērtēto lietu muzeju, kas darbojas kopš 2013. gada, izveidotu darbinieku iniciatīvu rezultātā. Šobrīd tā ekspozīcijā atrodas aptuveni 1000 dažādu priekšmetu. Tas kalpo kā izglītojošs rīks, lai veidotu vides apziņu izglītotai sabiedrībai, pievēršot uzmanību atbildīgam patēriņam un atkritumu izmešanas kultūrai. Gada laikā muzeju apmeklē gandrīz 450 interesentu.

Savukārt Krāmu kambars ir mantu apmaiņas centrs, kas arī radies darbinieku ierosinājuma rezultātā, novērojot, ka bieži tiek izmesti vēl noderīgi priekšmeti. Šīs iniciatīvas mērķis ir veicināt aprites ekonomiku — gada laikā tiek apgrozīti ap 2000 priekšmetu, kas atrod otrreizēju pielietojumu mājsaimniecībās, tādējādi nenonākot atkritumu plūsmā.

³ Saskaņā ar atļauju A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. LI14IA0006 bioloģiski noārdāmo atkritumu ievietošana jeb pārstrāde energošūnā bija atļauta līdz 31.12.2023. Vienlaikus tajā turpinās atkritumu gāzes veidošanās

⁴ SPRK — Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

UZŅĒMUMA STRATĒGIJA UN ILGTSPĒJAS INICIATĪVAS

Uzņēmuma vērtības ķēdes raksturojums

2024. gadā uzņēmuma lielākie piegādātāji bija saistīti ar BNA rūpnīcas izveidi — tehnikas iegādi un būvniecību. Uzņēmums sadarbojas ar dažādiem partneriem gan nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošanai pārstrādei, gan BNA rūpnīcas darbības nodrošināšanai.

Savukārt, pie uzņēmuma stratēģiskiem piegādātājiem tiek pieskaitīti tie partneri, kas nodrošina degvielas un elektroenerģijas piegādi, kā arī ķīmikāliju piegādi reversās osmozes sistēmas darbībai. Visi lielle un stratēģiskie piegādātāji ir izraudzīti un izvērtēti, ievērojot iepirkumu procedūru kārtību.

2024. gadā trīs lielākie klienti kopā veidoja 83,84 % no uzņēmuma kopējiem ieņēmumiem: SIA "Eco Baltia vide" — 53,62 %; PS "Vides pakalpojumi Liepājai" — 27,09 %; SIA "AJ Power" — 3,14 % (elektroenerģijas pircējs).

Atlikušie 16,16 % ir 141 juridiskās personas, ar kurām noslēgti līgumi, kā arī privātpersonas un juridiskās personas, kas par atvestajiem atkritumiem norēķinās bez līgumsaistībām.

92,68 %

Neto ieņēmumi — no atkritumu apsaimniekošanas

3,12 %

Neto ieņēmumi — no elektroenerģijas realizācijas

4,20 %

Pārējie ieņēmumi — transporta pakalpojumi, teritorijas un komunikāciju noma, siltumenerģijas un elektroenerģijas pārdošana teritorijas nomniekiem

Uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi, 2024.

Uzņēmuma stratēģiskās darbības raksturojums

Šobrīd Liepājas RAS īsteno 2024. gada februārī apstiprināto vidēja termiņa darbības stratēģiju 2024. - 2026. gadam. Uzņēmuma vispārējais stratēģiskais mērķis tiek īstenots, pamatojoties uz:

1. Liepājas pilsētas domes 21.01.2021. lēmumu Nr. 9/1 "Par pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībās" — **nodrošināt videi draudzīgu, efektīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu poligonā "Ķīvītes" un ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu Liepājas pilsētā un reģionā. Attīstīt reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru un sadarbību ar iesaistītajām pusēm.**

2. Dienvidkurzemes novada pašvaldības domes 23.02.2023. sēdes lēmumu Nr. 182 — **nodrošināt videi draudzīgu, efektīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu poligonā "Ķīvītes" un ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu Dienvidkurzemes reģionā. Attīstīt reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru un sadarbību ar iesaistītajām pusēm.**

Plašākā nozīmē Liepājas RAS šos mērķus realizē, ieviešot Dienvidkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023. - 2027. gadam uzdevumus. Uzņēmums veic deleģētos pienākumus, koordinē organizatoriskos, tehniskos un investīciju jautājumus reģiona līmenī, kā arī īsteno aktivitātes sabiedrības

vides apziņas veidošanai. Īpaša uzmanība tiek pievērsta sadarbībai ar būtiskajām ietekmes pusēm, kā arī informācijas apkopošanai un analīzei, kas saistīta ar atkritumu apsaimniekošanu.

Liepājas RAS vidēja termiņa darbības stratēģija 2024. - 2026. gadam izstrādāta kā visaptveroša rīcības programma, kas balstīta uz ilgtspējas principiem un valsts politikas virzieniem atkritumu apsaimniekošanas jomā. Tās izstrādē ņemti vērā gan pašvaldību kā kapitāldaļu turētāju izvirzītie stratēģiskie mērķi, gan nozares ministriju plānošanas dokumenti, kā arī uzņēmuma darbības rezultātus raksturojošie rādītāji. Vidēja termiņa darbības stratēģijā 2024. - 2026. gadam definēti uzņēmuma vidēja termiņa darbības mērķi, to īstenošanai nepieciešamā pārvaldība un finanšu resursu plānojums.

Uzņēmuma darbības pamatā ir ne tikai Latvijas un ES normatīvie akti un politikas plānošanas dokumenti, bet arī korporatīvās pārvaldības principi, tostarp Korporatīvās pārvaldības kodekss, labās prakses piemēri un Apvienoto Nāciju Organizācijas (tekstā — ANO) definētie labas pārvaldības pamatprincipi un ilgtspējīgas attīstības mērķi (tekstā — IAM).

Sapulce par atkritumu apsaimniekošanu reģionā, 2024.

UZŅĒMUMA STRATĒGIJA UN ILGTSPĒJAS INICIATĪVAS

Uzņēmuma ilgtspējas iniciatīvas

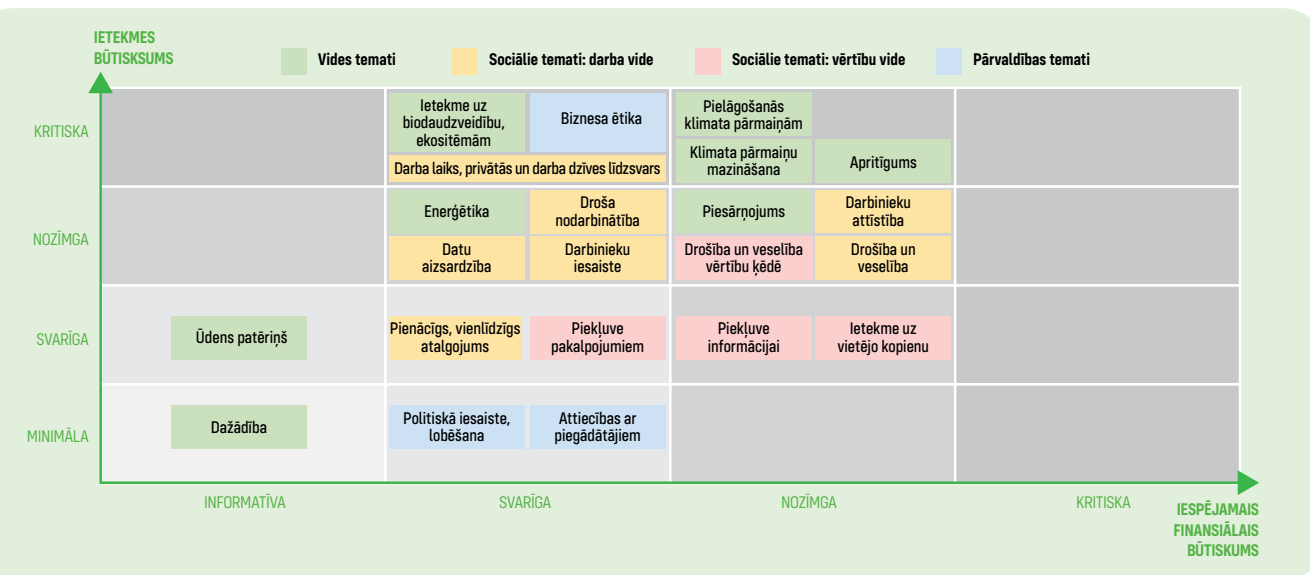
Lai noteiktu tās ilgtspējas jomas, uz kurām uzņēmumam ir būtiski fokusēties, nosakot uzņēmuma ilgtspējas mērķus, 2023. gada nogalē tika veikts dubultā būtiskuma novērtējums, veicot:

- **ietekmes būtiskuma analīzi**, lai identificētu tās ilgtspējas jomas, kurās uzņēmums rada nozīmīgu ietekmi uz vidi un sabiedrību;
- **finansiālā būtiskuma analīzi**, lai noteiktu tos ESG⁵ riskus un iespējas, kas var būtiski ietekmēt uzņēmuma darbības rezultātus un finansiālo ilgtspēju.

Novērtējums balstījās gan uz iekšējo pašnovērtējumu, gan ārējo pušu iesaisti (darbinieki, partneri, eksperti).

Izvērtējuma rezultātā identificētas būtiskākās ilgtspējas jomas:

- pielāgošanās klimata pārmaiņām un to ietekmes mazināšana (piemēram, SEG emisiju uzskaitē un samazināšana un energoefektivitātes uzlabošana);
- ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ekosistēmām (tai skaitā piesārņojums no poligona un teritorijas izmantošana);
- aprites ekonomika — atkritumu samazināšana un resursu atkārtota izmantošana;

Dubultā būtiskuma novērtējums Liepājas RAS, 2023.

- biznesa ētika — atklāta pārvaldība, trauksmes darbinieku darba laika līdzsvars un privātās dzīves līdzsvara nodrošināšana, tai skaitā darba vides labbūtība.

Papildus izcelti arī šādi nozīmīgi aspekti:

- energoefektivitāte un datu drošība;
- darbinieku profesionālā attīstība un darba drošība;
- pieklūve kvalitatīvai informācijai klientiem un sabiedrības veselības drošība. celšana un korupcijas riska mazināšana.

⁵ Environment, Social, Governance — jeb uzņēmuma vides, sociālās atbildības un pārvaldības prakse, caur kuru tas atbildīgi rīkojas attiecībā uz vidi, darbiniekiem, klientiem, piegādātājiem, investoriem un sabiedrību kopumā

UZŅĒMUMA STRATĒGIJA UN ILGTSPĒJAS INICIATĪVAS

SIA "Liepājas RAS" ilgtspējas ziņojums par 2024. gadu

Stratēģiskie ilgtspējas mērķi

Liepājas RAS ilgtspējas stratēģija 2024. - 2030. gadam ir izstrādāta kā ESG ceļa karte, kas vienlaikus kalpo par ietvaru gan uzņēmuma vidēja, gan ilgtermiņa stratēģiskajiem mērķiem. Stratēģija balstās uz trim pamatdimensijām — vide (E), sabiedrība (S) un pārvaldība (G) — un nosaka konkrētus rīcības virzienus, prioritātes un pasākumus, ar kuru palīdzību uzņēmums apņemas veicināt ilgtspējīgu attīstību reģionā.

Vide (E) — Klimata pārmaiņu mazināšana un aprites ekonomika:

- SEG emisiju samazināšanas plāna īstenošana līdz 2025. gadam;
- ISO 14001 vides pārvaldības sistēmas ieviešana un auditēšana līdz 2026. gadam;
- atkritumu gāzes apsaimniekošanas efektivitātes uzlabošana;
- jaunas infrastruktūras izveide: no atkritumiem iegūta kurināmā (tekstā — RDF) sagatavošana, BNA rūpnīca;
- atjaunojamās enerģijas izmantošana — saules paneļi, energotaupība, pašpatēriņš.

ESG ceļa karte ir izstrādāta, ņemot vērā:

- uzņēmuma darbības būtiskuma analīzi;
- Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus;
- ES vides un klimata politikas virzienus;
- Atkritumu apsaimniekošanas plāna uzdevumus un investīciju prioritātes.

Sabiedrība (S) — Atbildīga darba vide un kopienu līdzdalība:

- darbinieku labbūtības programma un psiholoģiskās drošības stiprināšana;
- digitālo prasmju stiprināšana un personāla attīstība;
- vides izglītības paplašināšana: Nenovērtēto lietu muzeja attīstība, Vides skolas izveide par Vides izglītības centru, sadarbība ar dažādām organizācijām;
- sabiedrības līdzdalības iniciatīvas: pasākumi, ekskursijas, stratēģiska komunikācija.

Sapulce Liepājas valstspilsētas pašvaldībā, 2024.

Pārvaldība (G) — Caurspīdīgums un ētiska uzņēmējdarbība:

- pretkorupcijas politikas ieviešana un trauksmes celšanas sistēmas nostiprināšana;
- ESG aspektu integrēšana uzņēmuma stratēģijā, rīcības plānos un KPI⁶ sistēmā;
- regulāra ilgtspējas rezultātu novērtēšana, līdzdalība "Ilgtspējas indeksā" vai līdzīgos pašnovērtējuma pasākumos un nozares iniciatīvās.

⁶ Key Performance Indicators jeb tulkojumā latviešu valodā — "izpildes pamatrādītāji"

UZŅĒMUMA STRATĒGIJA UN ILGTSPĒJAS INICIATĪVAS

Ieguldījums ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā

Īstenojot savu ikdienas darbību un ilgtspējas stratēģiju, Liepājas RAS sniedz būtisku ieguldījumu ANO IAM sasniegšanā. Uzņēmuma praktiskie risinājumi, videi draudzīgas iniciatīvas un sabiedrības izglītošana palīdz veicināt gan vides aizsardzību, gan sociālo labklājību reģionālā un nacionālā mērogā. Uzņēmums tieši atbalsta šādu mērķu īstenošanu:

Drošības pasākumi, nelaimes gadījumu kontrole, darbinieku apmācības, atbalsts emocionālajai labbūtībai

Vides izglītības centrs, mācību ekskursijas, Nenovērtēto lietu muzejs, sadarbība ar izglītības iestādēm – pirmsskolas izglītības, skolām un augstskolām

30 % darbinieku sievietes; aktīva dzimumu līdzsvara veicināšana visos līmeņos

Infiltrāta attīrīšana, gruntsūdeņu monitorings

Atkritumu gāzes koģenerācija, saules paneli, energopārvaldība

Lojalitātes veicināšana, darbinieku noturība, attīstības iespējas, sadarbība ar reģionālajiem darba devējiem

Reversās osmozes iekārtas, RDF potenciāla izpēte, bioloģisko atkritumu pārstrādes plūsmas ieviešana

Krāmu kambari, ŠASL⁷ un šķirošanas punktu paplašināšana reģionā, sabiedrības izglītošana par atkritumu samazināšanu un vides apziņas veidošanu

SEG mērīšana un samazināšana, atkritumu gāzes pārvaldība, emisiju uzskaitē

Iekšējās ētikas sistēmas ieviešana, trauksmes celšanas mehānisms, interešu konflikta kontrole

Sadarbība ar pašvaldībām, valsts iestādēm, NVO, Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūtu, LASUA⁸, LASA⁹, LBA¹⁰

⁷ Šķiroto atkritumu savākšanas laukums

⁸ Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija

⁹ Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija

¹⁰ Latvijas Biogāzes asociācija

Uzņēmuma ilgtspējas mērķi 2025. gadam:

- uzsākt pilnvērtīgu Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionālā centra (AARC) funkciju izpildi, īstenojot Dienvidkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plānā (DKRAAP) 2023. - 2027. gadam noteiktos prioritāros pasākumus, tostarp uzsākot ES Kohēzijas fonda līdzfinansētos attīstības projektus;
- aktualizēt un ieviest uzņēmuma risku pārvaldības noteikumus, kas nosaka risku izvērtēšanas kārtību un risku reģistra izstrādi;
- veikt darbinieku apmierinātības aptauju;
- turpināt pasākumus, kas veicina darbinieku dažādību, labbūtību, fizisko un garīgo veselību, kā arī darbinieku motivāciju, attīstību un iniciatīvu īstenošanu;
- uzsākt ražošanas darbinieku telpu pārbūvi;
- uzsākt administrācijas ēkas pārbūves projektēšanu;
- īstenot uzņēmuma reputācijas pētījumu;
- veikt pasākumus klimata pārmaiņu mazināšanai un vides ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, tostarp:
 - ▶ ieviest vides pārvaldības standartu ISO 14001;
 - ▶ turpināt energopārvaldības sistēmas ISO 50001 īstenošanu;
 - ▶ veikt un analizēt SEG emisiju mērījumus 1., 2. un 3. tvērumā, kā arī plānot un īstenot pasākumus to samazināšanai;
- nodrošināt ražošanas darbības atbilstības uzraudzību un kontroli atbilstoši vides prasībām;

- organizēt vietējās kopienas iesaistes un vides izglītības pasākumus vismaz trim sabiedrības mērķauditorijām, sasniedzot apmeklētāju un iesaistīto skaita pieaugumu ne mazāku par 5 - 8 % salīdzinājumā ar 2024. gada rezultātiem;
- 2025. gada II ceturksnī izvērtēt iepirkuma īstenošanu korporatīvās komunikācijas stratēģijas izstrādei, balstoties uz tehnisko specifikāciju, kas sagatavota 2024. gada IV ceturksnī.

Iekšējās kontroles un pārvaldības sistēma ilgtspējas nodrošināšanai

Lai sekmīgi īstenotu uzņēmuma darbības stratēģiju un ilgtspējas iniciatīvas, Liepājas RAS atbilstoši labas pārvaldības praksei ir izveidojusi iekšējās kontroles sistēmu. Tā kalpo kā pamats caurspīdīgai, atbildīgai un riskiem pielāgotai ilgtspējas pārvaldībai.

Sistēma palīdz nodrošināt, ka uzņēmuma stratēģiskie mērķi tiek sasniegti efektīvi, resursi tiek izmantoti pamatoti, bet vides un sociālie riski — savlaicīgi identificēti un pārvaldīti. Kontroles mehānismi ļauj ieviest sistemātisku atgriezenisko saiti, veicina lēmumu pieņemšanu, kas balstīta datos, un sniedz iespēju pielāgoties mainīgiem apstākļiem, saglabājot fokusu uz ilgtspējas prioritātēm.

Iekšējās kontroles elementi Liepājas RAS:

- ESG rādītāji ir neatņemama ikmēneša KPI pārskatu sastāvdaļa, ko regulāri pārskata uzņēmuma vadība;
- Ilgtspējas stratēģiskie mērķi tiek uzraudzīti saskaņā ar vidēja termiņa darbības stratēģiju 2024. - 2026. gadam;
- notiek regulāra sadarbība ar valsts institūcijām, pašvaldībām un citām ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu atbilstību regulējošajām prasībām un veicinātu kopīgas iniciatīvas.

UZŅĒMUMA STRATĒGIJA UN ILGTSPĒJAS INICIATĪVAS

Korporatīvās ilgtspējas vadības grupa

Lai nodrošinātu ilgtspējas stratēģisko mērķu īstenošanu un koordinēšanu, uzņēmumā izveidota Korporatīvās ilgtspējas vadības grupa. Tā darbojas kā iekšējās pārvaldības centrs, kura uzdevums ir nodrošināt, lai ilgtspējas jautājumi netiktu uztverti kā formāla prasība, bet kļūtu par pastāvīgu un praktiski īstenotu uzņēmuma ikdienas sastāvdaļu.

Grupas kompetences aptver četras jomas:

1. Stratēģiskā plānošana un ilgtspējas rādītāju (KPI) izpilde.
2. Vides pārvaldība un SEG emisiju uzskaite.
3. Sabiedrības iesaiste un ilgtspējas komunikācija.
4. Partnerību veidošana un tirgus attiecību pārvaldība.

Grupa regulāri analizē progresu, koordinē starpnozaru aktivitātes un sniedz ieteikumus uzņēmuma vadībai. Tā darbojas arī kā savienotājs starp uzņēmuma darbības vienībām un ārējām ieinteresētajām pusēm.

Par ilgtspējas politiku un tās ieviešanas uzraudzību atbildīga Liepājas RAS administratīvā direktore.

Saņemtie novērtējumi, 2024.

2024. gadam izvirzīto ilgtspējas aktivitāšu progress

2023. gadā tika izvirzīti un definēti vairāki ilgtspējas mērķi un aktivitātes 2024. gadam. Tabulā apkopota informācija par šiem mērķiem un to sasniegto progresu.

Mērķis 2024. gadam	Pabeigt ietekmes uz vidi novērtējumu un uzsākt jaunās atkritumu apglabāšanas krātuves projektēšanu	Veikt administrācijas un ražošanas ēku energoauditu	Pārstrādāt bioloģiskos atkritumus BNA rūpnīcā	Veicināt videi kaitīgo preču dalītu vākšanu, iesaistot iedzīvotājus
Sasniegtais progress	2024. gada decembrī sagatavota IVN ziņojuma aktualizētā redakcija par jaunās apglabāšanas krātuves izveidi. Ziņojums iesniegts Energētikas un vides aģentūrā atzinuma saņemšanai.	10.11.2024. izsludināts iepirkums par būvprojekta dokumentācijas izstrādi energoefektīvai Vides izglītības centra ēkai, tostarp administrācijas ēkas modernizācijai un vides pieejamības risinājumiem.	100 % ienākošais BNA apjoms novirzīts uz jaunizveidoto BNA rūpnīcu, kas nodota ekspluatācijā 2023. gada novembrī.	Izstrādāts vienots informatīvs materiāls par šķirošanu un bioloģisko atkritumu dalītu vākšanu sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotājiem un Liepājas valstspilsētas pašvaldību. Valsts līmenī notiek Ministru kabineta noteikumu grozīšana, paredzot piktogrammu vienotu lietojumu līdz 2026. gada oktobrim.
				

UZŅĒMUMA STRATĒGIJA UN ILGTSPĒJAS INICIATĪVAS

2024. gadam izvirzīto ilgtspējas aktivitāšu progress

Liepājas RAS 2024. gadam izvirzītie ilgtspējas mērķi un aktivitātes.

Mērķis 2024. gadam	Veicināt videi kaitīgo preču dalītu vākšanu, iesaistot iedzīvotājus	Uzsākt ražošanas darbinieku telpu pārbūvi	Izstrādāt un uzsākt korporatīvās komunikācijas stratēģiju 2024. - 2026. gadam	Īstenot vietējās kopienas iesaistes, informēšanas un izglītošanas pasākumus
Sasniegtais progress	Īstenotas 2 riepu nodošanas akcijas (pavasārī un rudenī), kā arī organizēts skolēnu konkurss "Štapseles ceļojums" nolietoto elektroiekārtu vākšanai. Riepu akcija Štapseles ceļojums	15.12.2024. izsludināts atklāts konkurss "Saimniecības ēkas pārbūve". Saņemti 7 piedāvājumi. Notiek izvērtēšanas process. 	Uzsākta tehniskās specifikācijas izstrāde pakalpojuma iepirkuma sagatavošanai. 	Sabiedrības izglītošanas un vides apziņas celšanas jomā 2024. gadā īstenoti aptuveni 10 pasākumi, tostarp komunikācijas kampaņa "Tuvāk saknēm — šķiro bio!", Vasaras forums ar 260 dalībniekiem, sadarbības uzsākšana ar Liepājas Izglītības pārvaldi un pieaugušo izglītošana, kā arī vērienīgs nozares seminārs ar vairāk kā 70 % nozares ekspertu līdzdalību, kurā tika diskutēts par aprites ekonomikas attīstību Latvijā.

Liepājas RAS pielāgošanās klimata pārmaiņām

Uzņēmums apzinās klimata pārmaiņu ietekmi uz savu darbību un sistemātiski vērtē ar tām saistītos riskus un iespējas īstermiņā, vidējā un ilgtermiņā.

Īstermiņa ietekme

Īstermiņā klimatisko faktoru ietekme tiek analizēta Energopārvaldības sistēmas (ISO 50001:2018) ietvaros, meklējot korelācijas starp klimatiskajiem apstākļiem un energoresursu patēriņu. Šī pieeja palīdz noteikt iespējamās tendences un pieņemt datus balstītus lēmumus resursu optimizācijai.

Vidēja termiņa riski un pārvaldība

Vidējā termiņā klimata pārmaiņu ietekme ir integrēta uzņēmuma stratēģiskās attīstības plānošanā. Stratēģijas izstrādes procesā tika izvērtēti arī ar klimatu saistītie riski, kuri novērtēti kā vidējas ietekmes riski. Papildus tika definēti arī konkrēti pasākumi šo risku mazināšanai vai novēršanai.

Ilgtermiņa izvērtējums un iespējas

2023. gada nogalē sadarbībā ar ilgtspējas konsultāciju uzņēmumu SIA "Sustinere Latvija" veikts padziļināts pētījums par Liepājas RAS būtiskākajiem ilgtspējas aspektiem. Šī izvērtējuma ietvaros pielāgošanās klimata pārmaiņām un to mazināšana atzīta par kritiski būtisku uzņēmuma stratēģijas komponenti.

Pielāgošanās klimata pārmaiņām	Klimata pārmaiņu mazināšana
Riski: → Mainīgo laikapstākļu ietekme → Vides kvalitātes samazinājums → Pašaizdegšanās risks, sausums	Riski: → Emisiju vidē pieaugums → Klimata mērķu nesasniegšana → Sabiedrības ieradumu nemainība atkritumu šķirošanā
Iespējas: → Tehnoloģiju un metožu pielāgošana, piemēram, pārklājuma veidošana, mitrināšana → Vides monitorings	Iespējas: → Mazināts piesārņojums atmosfērā → BNA rūpnīcas izveide → Atbildīgāka atkritumu šķirošana → Sabiedrības attieksmes maiņa

INFORMĀCIJA PAR IETEKMI UZ VIDI

Patērētā enerģija un SEG emisijas

Pārskata gadā klimata pārmaiņu ietekme kļūst arvien izteiktāka — gan globālā, gan reģionālā mērogā. SEG emisijas ir galvenais faktors, kas pastiprina klimata pārmaiņas, ietekmējot gan ekosistēmas, gan sabiedrības veselību un infrastruktūras noturību.

Liepājas RAS darbība ir tieši saistīta ar SEG emisiju avotiem, īpaši metāna emisijām, kas rodas no atkritumu noārdīšanās procesiem. Apzinoties šo ietekmi, uzņēmums ir izstrādājis sistemātisku SEG emisiju pārvaldības pieeju, nodrošinot atbilstību gan ESRS E1 standartam, gan GHG protokola metodoloģijām.

SEG emisiju aprēķins un samazināšanas mērķi

Liepājas RAS veic SEG emisiju uzskaiti atbilstoši visiem trim GHG protokola tvērumiem. Organizatoriskās robežas ir definētas, pamatojoties tikai uz uzņēmuma tiešo darbību — netiek iekļauti meitasuzņēmumi vai trešās personas. Aprēķinā iekļautas:

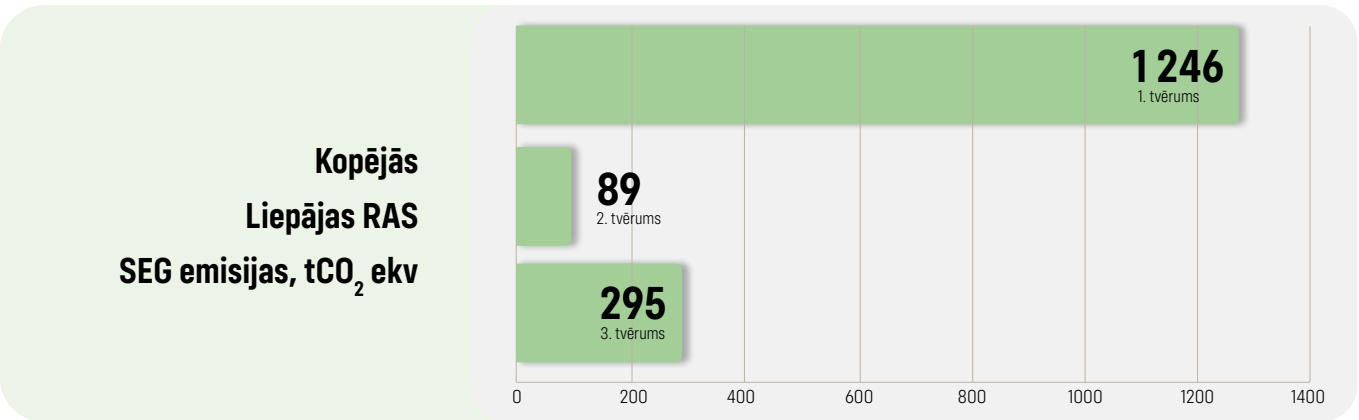
- tiešās emisijas no kurināmā un degvielas patēriņa (1. tvērums);
- netiešās emisijas no elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņa (2. tvērums);
- netiešās emisijas no vērtības ķēdes augšupejošajiem posmiem, tostarp materiālu piegādes un loģistikas (3. tvērums).

Jāpievērš uzmanība tam, ka elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņš, ko veic nomnieki, nav iekļauts emisiju aprēķinos.

1.tvērums Tiešās SEG emisijas	2.tvērums Ar enerģijas patēriņu saistītas netiešās SEG emisijas	3.tvērums Citas netiešās emisijas, kas nav iekļautas 1. un 2. tvērumā
Poligonu gāzes sadedzināšana		2. kategorija — Pamatlīdzekļi
Benzīna un dīzeļdegvielas patēriņš (autoparks, tehnika)	Iepirktais elektroenerģijas patēriņš	3.kategorija — Ar degvielu un enerģiju saistītas darbības
Difūzās emisijas (metāns)		6.kategorija — Darbinieku komandējumi
		7.kategorija — Darbinieku pārvietošanās

SEG emisiju aprēķins Liepājas RAS.

Uzņēmuma kopējās SEG emisijas, kas ietver 1., 2. un 3. tvēruma SEG emisijas 2024. gadā, ir 1631 tCO₂ ekv.

Liepājas RAS SEG emisijas, 2024.

SEG emisiju sadalījums pa tvērumiem

- 1. tvēruma tiešās SEG emisijas — 76,4 % jeb **1246 tCO₂** ekv;
- 2. tvēruma netiešās SEG emisijas — 5,5 % jeb **89 tCO₂** ekv;
- 3. tvēruma 2., 3., 6. un 7. kategoriju netiešās SEG emisijas — 18,1 % jeb **295 tCO₂** ekv.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, Liepājas RAS oglekļa pēdas nospiedums, kuru veido 1. un 2. tvēruma SEG emisijas, kopumā veidoja 1463 tCO₂ ekv. Tas nozīmē, ka 2024. gadā ir sasniegts samazinājums 1. un 2. tvēruma kopsummā 9,59 % apmērā.

Liepājas RAS SEG emisiju aprēķinos CO₂ ekv emisijas ārpus tvērumiem, kas ir attiecināmas uz poligonu gāzes dedzināšanu, ir **1569 tCO₂** ekv.

1. tvēruma emisijas

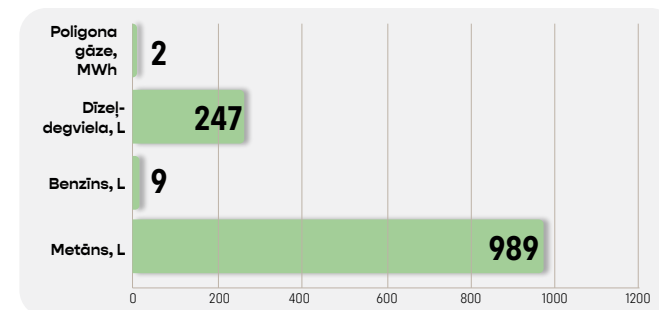
1. tvēruma emisijas 2024. gadā bija 1246 tCO₂ ekv, kas ir par **15,66 % mazāk** nekā 2023. gadā, kad 1. tvēruma emisijas sasniedza 1441,11 tCO₂ ekv apmērā. Lielāko daļu 1. tvēruma SEG emisijas veido poligona gāzes jeb metāna noplūdes ar 79,3 % īpatsvaru, otrajā vietā ierindojoties dīzeļdegvielas patēriņam uzņēmuma autoparkā — 19,8 % no kopējām 1. tvēruma SEG emisijām.

2. tvēruma emisijas

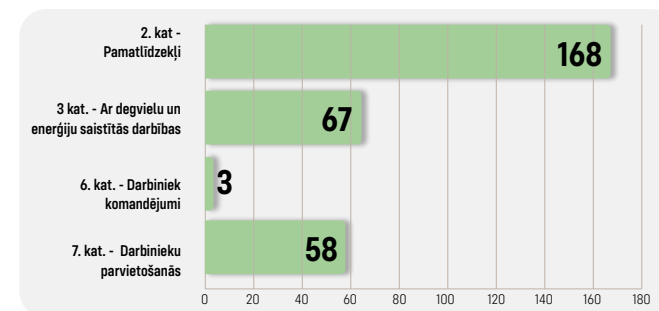
2. tvēruma SEG emisijas veido tikai elektroenerģija no tīkla. No kopējām SEG emisijām 2. tvēruma SEG emisijas veido tikai 5,5 % jeb **89 tCO₂** ekv.

3. tvēruma emisijas

3. tvēruma SEG emisijas ir sagrupētas pēc GHG protokola 3. tvēruma kategorijām. Vairāk nekā pusi no 3. tvēruma emisijām veido pamatlīdzekļu kategorija (56,8 %). Nākamās divas lielākās ir ar degvielu un enerģiju saistītās darbības un darbinieku pārvietošanās. Darbinieku komandējumi veido pavisam nebūtisku daļu no kopējām 3. tvēruma emisijām — 0,8 %.

Liepājas RAS 1. tvēruma SEG emisijas, 2024.

Liepājas RAS 3. tvēruma SEG emisijas, 2024.

SEG emisiju intensitāte

Lai precīzāk izvērtētu Liepājas RAS radīto SEG emisiju saistību ar uzņēmuma darbību, tiek aprēķināta SEG emisiju intensitāte. Intensitātes rādītāji tiek noteikti, izmantojot salīdzinošos lielumus:

- neto ieņēmumi (EUR);
 - poligonā pieņemtais atkritumu svars (tonnās/t);
 - darbinieku skaits.
- Šie rādītāji ļauj objektīvāk novērtēt emisiju pārvaldības efektivitāti un analizēt, cik daudz emisiju tiek radīts uz vienu saimnieciskās darbības vienību, neatkarīgi no apgrozījuma, apjoma vai komandas lieluma.

Salīdzinājumā ar 2023. gadu uzņēmumam izdevies samazināt emisiju intensitāti pret neto ieņēmumiem par — 30 % un pret darbinieku skaitu par — 12 %, kas apliecina īstenoto aktivitāšu sniegto pozitīvo atdevi.

SEG emisiju intensitāte pret neto ieņēmumiem, 2023.-2024.

Periods	SEG emisijas, tCO ₂ ekv	Neto ieņēmumi, milj. EUR	Emisiju intensitāte, tCO ₂ ekv pret milj. EUR	tCO ₂ ekv pret milj. EUR tikai 1. un 2. tvērumu SEG emisijas
2024	1631	4,36	374,20	306,47 jeb — 30% pret 2023. gada indikatoru
2023*	1463	3,69	396,90	

*2023. gada SEG emisijās ir iekļauti tikai 1. un 2. tvērumi

SEG emisiju intensitāte pret poligonā pieņemto atkritumu svaru, 2023.-2024.

Periods	SEG emisijas, tCO ₂ ekv	Poligonā pieņemtie atkritumi, t	Emisiju intensitāte, kgCO ₂ ekv uz 1t	kgCO ₂ ekv uz 1t tikai 1. un 2.tvērumu SEG emisijas
2024	1631	38348,97	42,52	34,82 jeb +5% pret 2023. gada indikatoru
2023*	1463	44065,48	33,21	

*2023. gada SEG emisijās ir iekļauti tikai 1. un 2. tvērumi

SEG emisiju intensitāte pret darbinieku skaitu, 2023.-2024.

Periods	SEG emisijas, tCO ₂ ekv	Darbinieku skaits	Emisiju intensitāte, tCO ₂ ekv uz darbinieku	tCO ₂ ekv uz darbinieku tikai 1. un 2.tvērumu SEG emisijas
2024	1631	43	37,92	31,06 jeb — 12% pret 2023. gada indikatoru
2023*	1463	42	34,84	

*2023. gada SEG emisijās ir iekļauti tikai 1. un 2. tvērumi

Plānotās SEG emisiju samazināšanas iniciatīvas

Atjaunīgās enerģijas izmantošana — kā viena no būtiskākajām SEG emisiju samazināšanas iniciatīvām jāatzīmē saules paneļu sistēmas uzstādīšana līdz 2025. gada oktobrim. Plānotā saules paneļu jauda 599 kW, invertora jauda 499 kW un plānotais saražotais apjoms gadā 647,6 MWh. Paneļu parks daļēji tiks izvietots uz atkritumu kalna dienvidu nogāzes, kas ir piemērota vieta efektīvai saules starojuma uztveršanai. Plānotais CO₂ emisiju samazinājums sasniegs vidēji 103 tCO₂ ekv.

Degvielas patēriņa samazināšana — noteikti jāmin arī centieni esošā autoparka efektīvākai izmantošanai, piemēram, mazāks dīkstāves laiks, ekonomiskāka braukšana un esošo transportlīdzekļu aizstāšana ar efektīvākiem transportlīdzekļiem un/vai transportlīdzekļiem, kas izmanto alternatīvas degvielas.

Aukstumaģenti un difūzās SEG emisijas — lai gan aukstumaģenti nav galvenais SEG emisiju veicinātājs, tie var kļūt par iemeslu pēkšņam SEG emisiju pieaugumam. Modernizējot vai nomainot esošās AVK iekārtas, potenciālā dzesēšanas sistēmu aprīkojuma izvēle tiks balstīta arī uz aukstumaģentu ar zemāku ietekmi uz vidi, ja tas ir iespējams.

Eiropas Zaļais kurss paredz, ka tuvākajos gados būtiski samazināsies SEG emisijas arī atkritumu apsaimniekošanas nozarē. Sagaidāms, ka atkritumu transportēšanā uz poligonu arvien plašāk tiks izmantoti transportlīdzekļi, kurus nedarbina fosilā degviela, kas būtiski samazinās ar loģistiku saistītās emisijas.

Vienlaikus paredzams, ka samazināsies arī emisijas, kas rodas atkritumu apglabāšanas procesā, jo ES līmenī noteiktie vides mērķi nosaka pakāpenisku apglabāto atkritumu īpatsvara samazināšanu kopējā radīto atkritumu apjomā.

Atkritumu gāzes pārvaldība un metāna emisiju samazināšana

Viens no būtiskākajiem uzņēmuma emisiju avotiem ir metāna gāze, kas veidojas atkritumu anaerobās noārdīšanās procesā poligonā "Kīvītes". Metāns ir aptuveni 25 reizes spēcīgāks siltumnīcas efekta veicinātājs nekā oglekļa dioksīds (CO₂), turklāt tas ir smagāks, ilgāk saglabājas atmosfērā un ir grūtāk kontrolējams, ja netiek savākts mērķtiecīgi. Tāpēc metāna emisiju

samazināšana ir viens no Liepājas RAS prioritārajiem klimata pārvaldības virzieniem.

Lai to nodrošinātu, uzņēmums pastāvīgi pilnveido atkritumu gāzes apsaimniekošanas sistēmu — tiek veikta regulāra infrastruktūras uzraudzība un uzturēšana, lai operatīvi identificētu iespējamās noplūdes avotus un darbības traucējumus. Gāzes savākšanas sistēmas tiek optimizētas, nodrošinot daudzliemeņu gāzes uztveršanu dažādos dziļumos un vietās, kā arī tiek piemēroti ikdienas un ilgtermiņa pārklājumi, lai ierobežotu difūzās emisijas. Papildu uzmanība tiek veltīta fermentācijas emisiju samazināšanai, izvērtējot bioloģisko atkritumu kompostēšanas iespējas.

BNA rūpnīcas bioreaktors, 2024.

Elektroenerģijas patēriņš un energoefektivitāte

Liepājas RAS ir atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka elektroenerģijas vai cita veida enerģijas patēriņš var samazināties bez būtiskiem ārējiem ietekmes faktoriem. Lai samazinātu īpatnējās SEG emisijas, t.i., kg tCO₂ ekv uz 1 t apstrādei saņemto atkritumu, energoefektivitātes pasākumi ir jāīsteno arī tehnoloģiskajā līmenī, uzlabojot procesu kopējo efektivitāti, modernizējot esošās iekārtas un nomainot novecojušās.

- ➔ **Energoefektivitātes pasākumi ēkās**, piemēram, efektīvākas AVK iekārtas, LED apgaismojums, ēku vadības sistēmu ieviešana, viedās vadības ierīces utt., kā arī elektroenerģijas izcelsmes apliecinājumu iegāde. 2024. gada nogalē izsludināts iepirkums “Būvprojekta dokumentācijas izstrāde energoefektīva Vides izglītības centra ēkas izbūvei, modernizējot esošo administrācijas ēku”, paredzot nepieciešamos pasākumus un risinājumus esošās administrācijas ēkas energoefektivitātes paaugstināšanai, kā arī nodrošinot vides pieejamības risinājumus.
- ➔ **Investīcijas atjaunojamās enerģijas avotā** — saules paneļu sistēmā, kuru ir plānots izveidot līdz 2025. gada oktobrim.

Enerģijas bilance, MWh, 2022. - 2024.

	2022	2023	2024
Kopējais enerģijas patēriņš	2424	2259	2883,5
Iepirkta elektroenerģija	338,19	38,75	166,47
Pašražotā enerģija no neatjaunojamiem avotiem	0	0	0
Pašražotā enerģija no atjaunojamiem avotiem	3057	2959	2407
Pārdotā pašražotā enerģija, neatjaunojamā	0	0	0
Pārdotā pašražotā enerģija, atjaunojamā	2634	2152	1537
Kopējais degvielas patēriņš no fosiliem avotiem	917	828	924
Kopējais degvielas patēriņš no atjaunīgajiem avotiem	0	6,7	7,5

Liepājas RAS ir izveidota un tiek uzturēta Energopārvaldības sistēma, kam 2024. gada februārī veiksmīgi veikts pārsertifikācijas audits un 2025. gada februārī veikts uzraudzības audits par 2024. gadu, un kura tika atzīta par atbilstošu starptautiskā Energopārvaldības sistēmas standarta ISO 50001:2018 prasībām.

2023. gada nogalē darbu uzsāka BNA rūpnīca, kas ir viens no lielākajiem enerģijas patērētājiem uzņēmuma struktūrā, un tieši ar tās darbības uzsākšanu ir skaidrojams kopējā enerģijas patēriņa pieaugums 2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu.

Līdz ar BNA rūpnīcas darbības uzsākšanu, ir novērojams kopējās atkritumu gāzes ražošanas apjoma samazinājums. Šis izmaiņas skaidrojamas ar to, ka līdz ar energošūnas darbības pārtraukšanu un BNA neieviešanu

tajā, atkritumu krātuvē izstrādājas salīdzinoši neliels gāzes apjoms no iepriekš apglabātajiem atkritumiem, kas ievietoti līdz energošūnas darbības pārtraukšanai 31.12.2023., savukārt jaunizveidotā BNA rūpnīca 2024. gadā, kas bija procesu pielāgošanās un stabilizācijas gads, nesaražo tik apjomīgu gāzes daudzumu.

2024. gadā Liepājas RAS kopumā saražoja 2 407 104 kWh jeb 2407 MWh elektroenerģijas, no kuras 93,1 % tika patērēti paša uzņēmuma vajadzībām poligona uzturēšanai. Tāpat visa 2024. gadā saražotā siltumenerģija tika izmantota pašpatēriņam 100 % apmērā, nodrošinot uzņēmuma enerģētisko pašpietiekamību šajā segmentā.

Piesārņojums

Liepājas RAS savu darbību veic saskaņā ar Valsts vides dienesta (tekstā — VVD) izsniegto A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju Nr. LI14IA0006. Ar atļaujas saturu iespējams iepazīties publiski, apmeklējot VVD tīmekļa vietni vai sekojot tiešsaistes saitei: <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlajas-un-licences/a-un-b-atlajas/>.

Saskaņā ar atļaujā noteiktajiem nosacījumiem, gaisa kvalitātes mērījumi jāveic ne retāk kā reizi trīs gados, savukārt gaisa piesārņojošo vielu aprēķinus uzņēmums veic katru ceturksni, nodrošinot regulāru emisiju monitoringu un atbilstību normatīvajām prasībām.

Galvenie piesārņojošo emisiju avoti, t/gadā, 2022. - 2024.

Piesārņojošās emisijas	2022	2023	2024
Oglekļa dioksīds (CO ₂)	15,36	66,06	40,28
Oglekļa oksīds (CO)	6,62	5,50	16,51
Slāpekļa oksīdi (NO _x)	3,53	2,45	5,81
Sēra oksīdi (SO _x)	1,40	0,99	1,48
Cietās daļiņas (PM10)	0,68	0,29	0,002
Gaistošie organiskie savienojumi (VOC)	0,59	0,26	0,0003

Liepājas RAS darbības rezultātā rodas arī citi vides piesārņojuma veidi, piemēram, smakas un troksnis, kas saistīti ar uzņēmuma darbības specifiku. Par galveno trokšņa avotu poligonā "Ķīvītes" uzskatāms uzņēmuma

autotransports un smagā tehnika, kas tiek izmantota atkritumu piegādes, pārstrādes un apglabāšanas procesos. Lai samazinātu smaku emisijas, uzņēmums īsteno virkni preventīvo pasākumu, tostarp atkritumu gāzes savākšanas un sadedzināšanas sistēmas uzturēšanu, kas vienlaikus nodrošina arī smaku kontroli un nepieļauj gāzes noplūdi atmosfērā. Papildus tiek veikta regulāra atkritumu apglabāšanas krātuves pārklāšana ar BNA rūpnīcas pārstrādes procesā iegūto tehnisko kompostu, kas palīdz gan samazināt smaku, gan ierobežo vējizkliedei un putnu ietekmei pakļauto atkritumu izplatību ārpus poligona teritorijas.

Zīmīgi, ka poligons "Ķīvītes" atrodas teritorijā ar zemu apdzīvotības blīvumu — tuvākās apdzīvotās viensētas atrodas aptuveni 400 - 550 metru attālumā, ārpus poligona sanitārās aizsargjoslas robežām. Tuvākajā apkārtnē nav industriālu ražošanas objektu vai dzīvojamo masīvu, un līdz ar to iedzīvotāju sūdzības par smakām vai trokšņiem uzņēmums nav saņēmis.

Vienlaikus nozīmīga vides problēma ir vieglās frakcijas jeb plastmasas maisiņu izplatīšanās poligona teritorijā un tās tuvumā, par ko ikgadēji, sevišķi pavasarī pēc sniega nokušanas tiek saņemtas sūdzības, neskatoties uz to, ka tiek veikti preventīvie un seku novēršanas pasākumi. Liepājas RAS ir ieviesusi un turpina meklēt risinājumus, kā samazināt atkritumu apjomu, kas vēja un putnu darbības rezultātā nokļūst ārpus poligona teritorijas — gan veicot atkritumu pārklāšanu ar pārseguma materiālu (tehnisko kompostu),

gan meklējot risinājumus, kā samazināt šādu vējizkliedei un putnu iedarbībai pakļauto atkritumu apjoma samazināšanu.

Piesārņojuma riski tiek vērtēti un pārvaldīti ļoti nopietni — gan attiecībā uz gaisu, gan notekūdeņiem un gruntsūdeņiem. Piesārņojošās vielas notekūdeņos ietver suspendētās vielas, naftas oglekļa hidrokarbus, fosforu, slāpekli, tostarp amoniju un nitrītu formās, dažādus metālus, kā arī dzīvsudrabu. Šīs vielas rodas gan lietus notekūdeņos, gan attīrītā infiltrāta izplūdē.

Infiltrāts, kas veidojas, nokrišņiem izsūcoties caur atkritumu masu, ir būtisks vides piesārņojuma avots, un tāpēc uzņēmums izmanto reversās osmozes sistēmu — vienu no modernākajām un efektīvākajām tehnoloģijām šāda veida šķidrumu attīrīšanai.

Liepājas RAS atbildīgi izturas pret vides piesārņojuma riskiem un īsteno visaptverošu monitoringu, kurā akreditētas laboratorijas regulāri analizē gruntsūdens, virszemes ūdens, sadzīves notekūdeņu un infiltrāta sastāvu un kvalitāti, kā arī veic koģenerācijas iekārtu emisiju mērījumus. Tiek nodrošināta attīrīšanas iekārtu pienācīga ekspluatācija un apkope saskaņā ar iekārtu tehniskajām pasēm, uzturēta infiltrāta savākšanas sistēma un īstenoti visi labas saimniekošanas prakses pasākumi, kas novērš bīstamo vielu nokļūšanu lietus notekūdeņos. Galvenais uzņēmuma mērķis ir nodrošināt, lai visi vides rādītāji atbilstu noteiktajām robežvērtībām un nepārsniegtu piesārņojošās darbības atļaujā noteiktos limitus.

INFORMĀCIJA PAR IETEKMI UZ VIDI

Ietekme uz dabas daudzveidību

Poligons "Ķīvītes" atrodas nekustamajā īpašumā "Ķīvītes", ar kadastra Nr. 6460 004 0421, Grobiņas pagastā, Dienvidkurzemes novadā, ar kopējo platību 39,66 ha.

Liepājas RAS plānotajai iecerei — jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves un atkritumu uzglabāšanas un kompostēšanas laukuma izveidei poligonā "Ķīvītes", tiek veikta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kuras ietvaros 2024. gada nogalē ir izstrādāta un izvērtēšanai Enerģētikas un vides aģentūrā iesniegta ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma 2. redakcija. Novērtējuma ietvaros veikta arī poligonam piegulošo teritoriju apskate, iesaistot sertificētus ekspertus biotopu, augu un putnu sugu jomā.

Bioloģiskās daudzveidības izvērtēšanu veica sertificēts eksperts sugu un biotopu aizsardzībā, kurš savas apsekošanas laikā nekonstatēja nevienu retu vai īpaši aizsargājamu vaskulāro augu vai sūnu sugu, kā arī neidentificēja ES nozīmes biotopus vai īpaši aizsargājamu sugu atradnes. Papildus, sertificēts ornitologs, veicot tuvākās apkārtnes apsekošanu, nekonstatēja retu vai aizsargājamu putnu sugu dzīvotnes. Tajā pašā laikā konstatēts, ka dažas retas un aizsargājamās putnu sugas poligona "Ķīvītes" teritoriju izmanto barošanās nolūkiem, kas liecina par noteiktu ekoloģisko funkciju saglabāšanos, neradot būtiskus traucējumus sugu aizsardzības prasību izpildei.

Liepājas RAS teritorija, 2024.

Ūdens resursu izmantošana

Liepājas RAS galvenais ūdens avots ir gruntsūdeņi, ko iegūst no sava artēziskā urbuma un izmanto pašu vajadzībām.

Laika posmā no 2022. līdz 2024. gadam ūdens ieguves un patēriņa apjomi ir mainījušies atkarībā no klimatiskajiem apstākļiem un tehnoloģisko procesu intensitātes. Piemēram, 2023. gada jūnijs bija ļoti sauss mēnesis un tika veikti laistīšanas darbi poligona teritorijā, lai novērstu uguns draudus un putekļu piesārņojumu. Šī gada jūlijā tika piepildīti ugunsdzēsības dīķi. Tas izskaidro, kāpēc 2023. gadā ūdens ieguves apjoms bija par 45 % augstāks nekā 2024. gadā.

Notekūdeņu apjoms 2024. gadā bija 22 890 m³, no kuriem 13 124 m³ tika attīrīti un novadīti virszemes ūdeņos.

Liepājas RAS nodrošina vispusīgu notekūdeņu pārvaldību, attīrot visus uzņēmuma darbības rezultātā radušos notekūdeņus atbilstoši to izcelsmei un piesārņojuma riskam. Attīrīšana tiek veikta uzņēmuma teritorijā, izmantojot gan bioloģiskās, gan mehāniskās, gan reversās osmozes iekārtas, lai nodrošinātu ūdens kvalitātes atbilstību normatīvajiem aktiem pirms novadīšanas apkārtējā vidē.

Liepājas RAS ūdens ieguves un patēriņa apjomi, m³, 2022. - 2024.

	Mērvienība	2022	2023	2024
Kopējais ūdens ieguves apjoms	m³	1683	2842	1955
Ūdens ieguve no gruntsūdeņiem	m³	1683	2842	1955
Kopējais notekūdeņu apjoms	m³	18 826	23 923	22 890
Ūdens novadīšana virszemes ūdeņos	m³	14 449	15 438	13 124

Sadzīves notekūdeņi (~1000 m³/gadā) tiek attīrīti bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās ar jaudu 15 m³ diennaktī, un attīrītais ūdens tiek novadīts meliorācijas grāvī, ievērojot vides prasības. Ražošanas notekūdeņi (~460 m³/gadā) no tehnikas un laukumu mazgāšanas, kā arī lietus un virszemes noteces ūdeņi (~3521 m³/gadā) no asfaltētām teritorijām tiek attīrīti mehāniskajās attīrīšanas iekārtās ar smilts un eļļas uztvērējiem.

Infiltrāts, kas veidojas nokrišņiem izsūcoties cauri atkritumu slānim, tiek apstrādāts reversās osmozes iekārtā, samazinot piesārņojuma risku gruntsūdeņiem un virszemes ūdeņiem. Papildus tam no sausās fermentācijas rūpnīcas gada laikā tiek iegūti ~700 m³ notekūdeņu, kas tiek novadīti un attīrīti esošajā attīrīšanas sistēmā. Lietus

ūdeņi no teritorijām, kur nav piesārņojuma riska, infiltrējas dabiskajā zālājā. Ūdens, ko izmanto tehnoloģiskajiem procesiem (piemēram, laistīšanai vai dīķu papildināšanai), dabiski infiltrējas vai iztvaiko, neradot papildu slodzi attīrīšanas sistēmām.

INFORMĀCIJA PAR IETEKMI UZ VIDI

Atkritumu apsaimniekošana un aprites ekonomika

Liepājas RAS darbojas stratēģiski nozīmīgā nozarē — atkritumu apsaimniekošana ir sabiedriski būtisks un ar vidi cieši saistīts pakalpojums. Tā kvalitāte tieši ietekmē iedzīvotāju ikdienas vajadzību nodrošinājumu un reģiona vides ilgtspēju.

Poligonā "Ķīvītes" tiek pieņemti dažādi atkritumu veidi, kas saskaņā ar izsniegto A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju nav klasificējami kā bīstamie atkritumi. Lielāko poligonā pieņemto atkritumu daļu veido nešķiroti sadzīves atkritumi, kas vidēji sastāda aptuveni 71 % no kopējā apjoma jeb ap 28,7 tūkst./t gadā. Papildus tiek pieņemti arī būvniecības un lielgabarīta atkritumi, nolietotas automašīnu riepas, BNA, plastmasa, papīra un kartona iepakojums u.c. materiāli.

Dienvidkurzemes novada iedzīvotājiem ir pieejams labiekārtots ŠASL, kur privātpersonas bez maksas var nodot šādus sašķirotus atkritumus: papīru un kartonu, to iepakojumus; plastmasas un plastmasas iepakojumus; stikla iepakojumu (pudeles, burkas), logu stiklu; metālus un metāla iepakojumus; koksni un koka iepakojumus; nolietotas elektroiekārtas un elektropreces; sadzīvē radušos bīstamos atkritumus; mājas tekstilu, apģērbu un apavus; zaļos jeb dārzu un parku atkritumus (līdz 500 kg), kā arī bioloģiskos atkritumus (līdz 500 kg). Šis pakalpojums veicina atkritumu šķirošanas paradumu nostiprināšanu un aprites ekonomikas attīstību.

2024. gadā ir konstatēts ievērojams samazinājums ievesto atkritumu apjomā, vienlaikus palielinoties noglabāto atkritumu daudzumam. Šī tendence ir tieši saistāma ar VVD 2023. gadā pieņemto lēmumu ietekmi — konkrētāk, ar atkritumu uzkrājumu, kas radās lēmuma rezultātā, kurš liedza

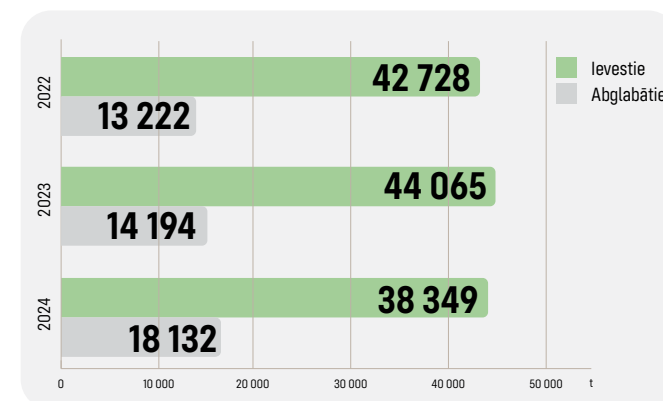
izmantot noteiktus atkritumu veidus poligona tehnoloģiskajām vajadzībām. Tā kā 2023. gada laikā šis lēmums netika atcelts, uzkrātie atkritumi 2024. gadā tika apglabāti poligonā "Ķīvītes".

Visiem sadzīves atkritumiem 2024. gadā ir veikta priekšapstrāde — 27 514 t šķirotas SIA "Eco Baltia vide" atkritumu šķirošanas rūpnīcā un 147 t Liepājas RAS teritorijā. Zīmīgi, ka pārstrādei sagatavoto materiālu apjoms šajā gadā ir palielinājies par 21 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Turklāt ŠASL ir izvietoti 15 konteineri, kas paredzēti dažādu atkritumu veidu šķirošanai, veicinot iedzīvotāju iesaisti un uzlabojot šķirošanas efektivitāti reģionā.

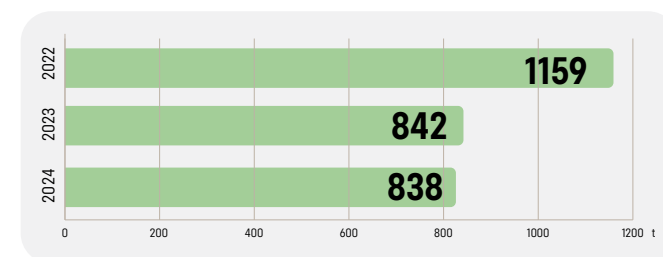
2024. gads iezīmēja nozīmīgu pavērsienu BNA apsaimniekošanā Dienvidkurzemes reģionā — tika ieviesta dalītās vākšanas sistēma. Lai arī Latvijā bioloģisko atkritumu dalīta vākšana obligāta no 01.01.2024., aktīvā ieviešana Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā uzsākta līdz ar jauno atkritumu apsaimniekotāju darbības sākumu 01.05.2024.

Bioloģiskie atkritumi mājāsaimniecībās veido aptuveni trešdaļu no kopējā radīto atkritumu apjoma. Lai veicinātu sabiedrības izpratni par šo atkritumu veidu, to pareizu apsaimniekošanu un radīšanas samazināšanu, uzņēmums īstenoja visaptverošu komunikācijas kampaņu "Tuvāk saknēm — šķiro bio!". Kampaņas rezultātā reģionā noslēgti līgumi par bioloģisko atkritumu konteineru uzstādīšanu un apsaimniekošanu vairāk nekā 4 % mājāsaimniecību, savukārt mājkompostēšanu veic vairāk nekā 40 % reģiona mājāsaimniecību.

Jānorāda, ka dalīti savākto dārzu un parku atkritumu daudzums 2024. gadā ir samazinājies, kas saistāms ar bioloģisko atkritumu dalītās vākšanas uzsākšanu, kā arī ar kompostēšanas laukuma atvēršanu Liepājas pilsētā. Turklāt 2024. gads bija arī pirmais pilnais BNA rūpnīcas darbības gads, kur pārstrādātas 14 623 t BNA, kā rezultātā tika saražots komposts 44 % apmērā no tuneļos ievietotā BNA materiāla.

Atkritumu poligonā Ķīvītes ievestie un apglabātie atkritumi, t, 2022. - 2024.

Pieņemtais šķiroto atkritumu daudzums, t, 2022. - 2024.

Sabiedrības iesaiste aprites ekonomikas veicināšanā

Liepājas RAS īsteno unikālas sabiedrības iesaistes iniciatīvas, lai veicinātu aprites ekonomiku un atbildīgu resursu izmantošanu. Nenovērtēto lietu muzejs un Krāmu kambars izveidoti, pateicoties uzņēmuma darbinieku iniciatīvai, ar mērķi rosināt sabiedrību pārdomāt savus patēriņa paradumus un dot lietām otro dzīvi.

Mantu apmaiņas centrs Krāmu kambars, 2024.

Krāmu kambars ir mantu apmaiņas centrs, kur ikviens iedzīvotājs var nodot vēl derīgus priekšmetus vai iegūt tos lietošanai. Starp interesantākajiem priekšmetiem, kas 2024. gadā nonāca Krāmu kambarā, bija, piemēram, padomju laika foto laboratorija pilnā komplektā, retro lustra, vinila plates, video kasetes ar ierakstiem, medus sviests, ceļojuma bērnu gultiņa, akumulatora uzlādes bērnu transportlīdzeklis un pat absolventu cepures. Kopš Krāmu kambara darbības uzsākšanas 2022. gadā, aprītē ir nonākuši vairāk nekā 7500 priekšmetu, kas nav kļuvuši par atkritumiem, bet gan turpina būt noderīgi citiem cilvēkiem. 2024. gadā vien tas ir apgrozījis aptuveni 2000 priekšmetu.

Līdzās Krāmu kambaram izveidoti un iedzīvotāju iecienīti Grāmatu skapji, kur ikvienam interesentam ir iespēja nodot vai paņemt grāmatas, žurnālus un laikrakstus, kā arī sezonas laikā aktīvi darbojas Augu maiņas punkts.

Augu maiņas punkts, 2024.

Nenovērtēto lietu muzejs, kas darbojas kopš 2013. gada, glabā vairāk nekā 700 priekšmetu — liecības par sabiedrības patēriņa paradumiem un iespējām resursu saglabāšanā. To ik gadu apmeklē aptuveni 1000 interesentu — skolēni, pētnieki un vides jomas profesionāļi, tā kļūstot par izglītojošu platformu atbildīga patēriņa un vides apziņas veicināšanai.

Uzņēmums turpina arī inovatīvu risinājumu izpēti, tostarp vērtē iespējas nākotnē uzsākt RDF sagatavošanu, kas ļautu vēl vairāk samazināt poligonā noglabājamo atkritumu īpatsvaru un palielināt reģiona ilgtspējas potenciālu.

Ekskursija, 2024.

IETEKME UZ DARBINIEKIEM UN SABIEDRĪBU

Uzņēmuma darbaspēka raksturojums

Liepājas RAS kā pašvaldību kapitālsabiedrība ir sociāli atbildīgs uzņēmums, kura darbība balstās ne vien Latvijas un ES normatīvajos aktos un politikas plānošanas dokumentos, bet arī ilgtspējīgas pārvaldības principos. Uzņēmums savā darbībā ievēro Korporatīvās pārvaldības kodeksu, labās prakses piemērus un ANO noteiktās labas pārvaldības pazīmes: tiesiskumu, līdzdalību, efektivitāti, taisnīgumu, orientēšanos uz konsensu, atbildību, atsaucību un caurskatāmību. Šie principi veido stabilu pamatu ilgtspējīgai attīstībai gan iekšējā pārvaldībā, gan attiecībās ar darbiniekiem, sadarbības partneriem un sabiedrību kopumā.

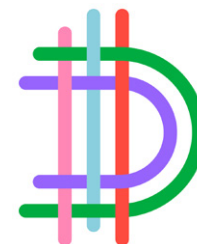
Darbinieki ir Liepājas RAS lielākā vērtība. Uzņēmums mērķtiecīgi investē darba vides uzlabošanā, drošībā, karjeras attīstībā un darbinieku labbūtībā.

Laika posmā no 2022. līdz 2024. gadam uzņēmuma kopējais darbinieku skaits palielinājies no piecdesmit līdz sešdesmit, kas liecina par pakāpenisku uzņēmuma attīstību un darbības paplašināšanos. Vienlaikus novērojams stabils pieaugums arī pastāvīgo darbinieku daudzumā no četrdesmit trīs līdz četrdesmit astoņiem, kā arī pilnas slodzes darbinieku daudzumā no četrdesmit viena līdz četrdesmit deviņiem. Tas apliecina darba attiecību ilgtspēju

un uzņēmuma orientāciju uz ilgtermiņa nodarbinātību. Pagaidu darbinieku skaits, lai gan joprojām neliels, ir pieaudzis no sešiem līdz desmit, reaģējot uz sezonāliem vai projekta veida darba apjomiem. Izceļams ir jauno darbinieku skaita pieaugums — no astoņiem darbiniekiem 2022. gadā līdz deviņpadsmit darbiniekiem 2024. gadā, kas apliecina uzņēmuma spēju piesaistīt jaunus speciālistus un mērķtiecīgi atjaunot kolektīva paaudžu līdzsvaru.

Liepājas RAS kopējais darbaspēka raksturojums, 2022. - 2024.

	2022	2023	2024
Kopējais darbinieku skaits	50	54	60
Sieviešu darbinieču skaits	16	16	18
Kopējais pastāvīgo darbinieku skaits	43	44	48
Kopējais pagaidu darbinieku skaits	6	9	10
Kopējais pilnas slodzes darbinieku skaits	41	47	49
Kopējais nepilnas slodzes darbinieku skaits	7	7	10
Kopējais jauno darbinieku skaits	8	13	19
Kopējais nostrādāto darba stundu skaits	65 267	66 048	78 814
Biroja darbinieku skaits	13	13	17
Fiziskā darba darbinieku skaits	37	41	43

SUDRABA STATUSS I 2024
DAŽĀDĪBAI ATVĒRTS
DARBA DEVĒJS

Dzimumu līdztiesības principu ievērošana

Liepājas RAS ikgadējais pasākums "Mūsu bērni darbā", 2024.

Uzņēmuma vadības struktūrā pēdējo trīs gadu laikā ir saglabājusies stabila un līdzsvarota pārstāvība, kas atspoguļo dzimumu līdztiesības īstenošanu. Vadības komandas sastāvs bijis nemainīgs — pieci struktūrvienību vadītāji katru gadu, neskaitot valdi. Sieviešu īpatsvars tajā ir pieaudzis no divām 2022. gadā līdz trim 2023. gadā, saglabājot šādā līmenī arī turpmāk, veidojot 60 % pārstāvību. Tas parāda, ka uzņēmums veicina dzimumu paritāti lēmumu pieņemšanas līmenī, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas sievietēm ieņemt vadošus amatus. Šāda pārstāvība ir nozīmīgs ilgtspējas aspekts, kas stiprina organizācijas iekšējo kultūru un atbildīgu pārvaldību. Lai gan kopējais darbinieku mainības rādītājs pieaudzis — no deviņiem darbiniekiem 2022. gadā līdz divpadsmit 2023. gadā un astoņpadsmit 2024. gadā — sieviešu darbinieku mainības rādītāji šajā laikā ir saglabājušies mēreni un proporcionāli līdzsvaroti, kas liecina par stabilu darba vidi un vienmērīgu darbinieku rotāciju abu dzimumu vidū.

Uzņēmums īsteno dažādības vadības pieeju, kas balstīta uz cieņu, vienlīdzību un iekļaušanu. Liepājas RAS darbinieku atšķirības — pēc vecuma, dzimuma, izglītības, profesionālās pieredzes vai interesēm — tiek uzskatītas par nozīmīgu resursu. Visiem darbiniekiem tiek nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas attīstīt savas prasmes, saņemt sociālās garantijas, taisnīgu atlīdzību un strādāt atbalstošā, pielāgotā vidē, kas ņem vērā individuālās vajadzības un veicina darba un privātās dzīves līdzsvaru. Vienlīdzīga attieksme un kvalitatīvs pakalpojums tiek nodrošināts arī klientiem.

Liepājas RAS darbinieku vecuma struktūra atspoguļo uzņēmuma apņemšanos ievērot dažādības un iekļaušanas principus, veidojot sabalansētu un daudzveidīgu kolektīvu. Visās trijās vecuma grupās — līdz 30 gadiem, no 30 līdz 50 gadiem, kā arī virs 50 gadiem — ir pārstāvēts vienlīdzīgs darbinieku skaits, un kopumā redzama pozitīva tendence jaunākās paaudzes iesaistei. Ja darbinieku skaits vecuma grupā līdz 30 gadiem 2022. gadā bija 5, tad 2024. gadā tas pieaudzis gandrīz trīskārt — līdz 14, norādot uz aktīvu jauno speciālistu piesaisti. Vienlaikus lielākais darbinieku īpatsvars saglabājas vecuma grupā virs 50 gadiem, kas var liecināt par lojalitāti uzņēmumam.

Uzņēmumā tiek veicināta paaudžu sadarbība, nodrošinot vidi, kurā gan pieredzējuši darbinieki, gan jaunpieņācēji strādā ciešā sadarbībā, apmainās ar zināšanām un mācās viens no otra. Šī daudzveidība veido stipru pamatu kolektīva saliedētībai un inovāciju veicināšanai, vienlaikus nodrošinot uzņēmuma attīstības nepārtrauktību. Paaudžu dialoga veidošana ir viena

no uzņēmuma pamatvērtībām, un tā tiek mērķtiecīgi stiprināta ikdienas darbā.

2024. gadā uzņēmums saņēma Sudraba statusu "Dažādībai atvērts darba devējs" Sabiedrības integrācijas fonda iniciatīvā "Dažādībā ir spēks!", apliecinot mērķtiecīgu rīcību dažādības politikas ieviešanā un darbinieku iesaistes veicināšanā.

Liepājas RAS vadības sastāva dinamika, 2022. - 2024.

	2022	2023	2024
Valdes locekļu skaits	1	1	1
Vadības komandas locekļu skaits	4	5	5
Sieviešu vadības komandas locekļu skaits	2	3	3
Kopējais darbinieku mainības skaits	9	12	18
Sieviešu darbinieku mainības skaits	3	2	4

Dažādības un iekļaušanas principu ievērošana Liepājas RAS, 2022. - 2024.

	2022	2023	2024
Darbinieku skaits vecumā virs 50 gadiem	24	25	24
Darbinieku skaits vecumā no 30 līdz 50 gadiem	21	21	22
Darbinieku skaits vecumā līdz 30 gadiem	5	8	14

IETEKME UZ DARBINIEKIEM UN SABIEDRĪBU

Rūpes par drošību un veselību

Liepājas RAS darba drošību vērtē kā vienu no būtiskākajiem atbildīgas uzņēmējdarbības pamatprincipiem.

Uzņēmuma drošības politika attiecas ne vien uz darbiniekiem, bet arī uz sadarbības partneriem, piegādātāju pārstāvjiem, klientiem un apmeklētājiem, nodrošinot visaptverošu pieeju vides un darba aizsardzībai visos ikdienas procesos.

Pārskata periodā uzņēmumā netika fiksēti ne nelaimes gadījumi, ne normatīvo aktu pārkāpumi saistībā ar darba aizsardzību, kā arī veiksmīgi nav iestāties neviens nāves gadījums darba negadījuma rezultātā. Šie rādītāji apliecina uzņēmuma augsto atbildību darba aizsardzības prasībām, kā arī efektīvu iekšējo kontroļu sistēmas darbību.

Uzņēmumā regulāri tiek veikta darba vides risku novērtēšana, darbinieki tiek instruēti un apmācīti par drošības prasībām atbilstoši saviem amata pienākumiem, kā arī nodrošināti ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem. 2024. gadā ir arī veiktas divas ekspresaptaujas, lai noskaidrotu uzņēmuma darbinieku viedokli par nelaimes gadījumu un veselības apdrošināšanas segumu. Darba vide tiek pielāgota individuālajām vajadzībām, ievērojot drošības un labbūtības principus, tostarp darba un privātās dzīves līdzsvaru.

Kopš 2022. gada uzņēmums ir iniciatīvas "Misiņa Nulle" dalībnieks. Šīs iniciatīvas mērķis ir padarīt veselību un drošību par prioritārajām vērtībām gan ikvienā pamatdarbības posmā, gan mijiedarbībā ar sabiedrību. Dalība šajā iniciatīvā ir brīvprātīga apņemšanās ieviest un ievērot uzņēmējdarbības principus, kuru centrā ir cilvēks, tā veselība un drošība. Tās ietvaros uzņēmums vēl aktīvāk strādā pie drošības kultūras nostiprināšanas — ne tikai ievērojot normatīvās prasības, bet arī veicinot izpratni, preventīvu domāšanu un savstarpējo atbildību darba vidē.

Dalība Klimata un enerģētikas ministrijas seminārā, 2024.

Darbinieku atalgojums, apmācības un izaugsme

Uzņēmuma atalgojuma politika izstrādāta, pamatojoties uz "Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma" un Ministru kabineta noteikuma Nr. 225 normām, nodrošinot taisnīgu, caurskatāmu un vienotu pieeju atlīdzības noteikšanai. Politikas mērķis ir piesaistīt un noturēt kvalificētus darbiniekus, sekmēt profesionālo attīstību un uzlabot uzņēmuma darbības efektivitāti.

Atalgojuma apmērs tiek noteikts, ņemot vērā amata sarežģītības pakāpi, atbildības līmeni un nozares vidējo atalgojumu Latvijā. Darba samaksu veido nemainīgā daļa — noteiktās mēnešalgas, kā arī mainīgā daļa, kas ietver piemaksas par papildu darbu, aizvietošanu, darbu svētku dienās vai īpašos apstākļos, kā arī prēmijas vai naudas balvas, veidojot motivējošu un taisnīgu atlīdzības sistēmu, kas sekmē darbinieku iesaisti un ilgtermiņa lojalitāti. Pēc nepieciešamības darbiniekiem tiek piešķirti arī pabalsti. Visi ar atalgojumu saistītie noteikumi tiek regulāri pārskatīti un ir publiski pieejami uzņēmuma tīmekļvietnē.

Liepājas RAS aktīvi veicina darbinieku profesionālo izaugsmi un mūžizglītību, uzskatot to par būtisku ilgtspējas un darbaspēka attīstības elementu. Uzņēmums regulāri investē darbinieku profesionālās kvalifikācijas pilnveidošanā, neatkarīgi no darbinieka ieņemamā amata vai profesijas. Apmācības tiek organizētas gan pēc darba devēja iniciatīvas, gan balstoties uz darbinieku individuālajām vajadzībām, veidojot pielāgotu un motivējošu attīstības vidi.

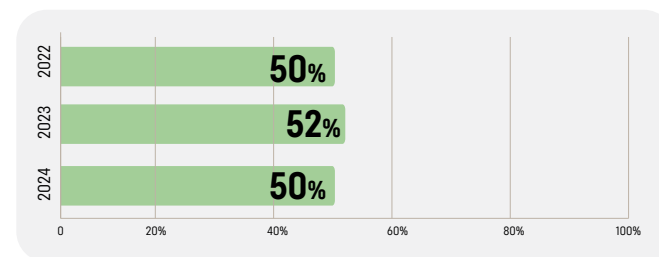
2024. gadā apmācību galvenie virzieni: aptvērā vadības zinības, mākslīgā intelekta un digitālo prasmju pilnveidi, komunikācijas, vadītāju un darbinieku labbūtības, vides jomas, grāmatvedības un lietvedības aktualitātes, darba drošību, pretkorupcijas un personas datu aizsardzības, kā arī klientu apkalpošanas un tehnoloģisko procesu uzlabošanu.

Vidēji katrs darbinieks šajā periodā apmācībām veltīja 10 stundas. Šis rādītājs tiek uzraudzīts kā viens no galvenajiem cilvēkresursu attīstības KPI.

Zīmīgi, ka uzņēmums mērķtiecīgi atbalsta arī augstākās izglītības iegūšanu vai papildināšanu — pārskata periodā šādu iespēju ar uzņēmuma finansiālu līdzdalību aktīvi izmantoja aptuveni 8 % darbinieku. Šāda ilgtermiņa pieeja sekmē gan darbinieku lojalitāti, gan uzņēmuma konkurētspēju un spēju pielāgoties pārmaiņām.

Reizi ceturksnī ar katru darbinieku tiek organizētas individuālās darba izpildes pārrunas, lai sniegtu atgriezenisko saiti un noteiktu attīstības virzienus, kā arī identificētu jomas, kurās būtu nepieciešamas tālāka kompetenču izaugsme un apmācības.

Uzņēmumā šobrīd nav noslēgts koplīgums ar darbiniekiem.

Darbinieku ar augstāko izglītību īpatsvars, 2022. - 2024.

IETEKME UZ DARBINIEKIEM UN SABIEDRĪBU

Rūpes par darbinieku labbūti

Pasaules vides dienas pasākums Liepājas RAS darbiniekiem, 2024.

Liepājas RAS īpašu uzmanību pievērš darbinieku privātās dzīves ievērošanai un ģimenes dzīves līdzsvara veicināšanai, pozicionējot sevi kā ģimenei draudzīgu darbavietu¹¹. Spilgts piemērs ir ikgadējais pasākums "Mūsu bērni darbā", kas notiek jau desmito gadu un ļauj ģimenes locekļiem iepazīt savu ikdienu. Pasākums tradicionāli noslēdzas ar simbolisku, uz nākotni vērstu aktivitāti — piemēram, augļu koku vai ogulāju iestādīšanu, kā tas notika

arī 2024. gadā. Tiek aktīvi veicināta izteiksmes brīvība, viedokļu dažādība un atklāta komunikācija. Uzņēmums vedina īstenot savas iniciatīvas, kā rezultātā tapis arī Krāmu kambari un Nenovērtēto lietu muzejs. 2024. gadā atbalstītas četras darbinieku iniciatīvas — dalība Silto džemperu dienā, Pasaules vides dienā, atkritumu apsaimniekotāju sveikšana Atkritumu izvedēju dienā, un jau iepriekš aprakstītais pasākums darbinieku ģimenēm.

Pārskata gadā noorganizēti četru personāla ilgtspējas pasākumi, piemēram, Pasaules vides dienas ietvaros āra izglītības aktivitāte par pareizu atkritumu šķirošanu, kopīgas sanāksšanas uzņēmuma dibināšanas gadadienā un gadskārtu svētkos.

Uzņēmumā tiek veidota atvērta un uz sadarbību vērsta komunikācijas vide. Darbiniekiem pieejami dažādi informācijas avoti — individuālas pārrunas, ziņojumu dēļi, informatīvie ekrāni, sociālie tīkli un uzņēmuma tīmekļvietne, Whatsapp grupas. Par uzticamākajiem un operatīvākajiem informācijas avotiem tiek atzīts tiešais vadītājs, kolēģi un iknedēļas vadošo darbinieku sapulču protokoli.

ĢIMENEI DRAUDZĪGA
DARBAVIETA

¹¹ Sabiedrības integrācijas fonda novērtējums "Ģimenei draudzīga darbavieta"

Cilvēktiesību ievērošana

Cilvēktiesību ievērošana ir neatņemama uzņēmuma iekšējās kultūras un pārvaldības sastāvdaļa. Liepājas RAS identificē šīs tiesības kā būtisku elementu taisnīgas un drošas darba vides nodrošināšanā. Īpaši tiek uzsvērti trīs ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi: tiesības uz dzīvību un drošību, tiesības uz taisnīgu attieksmi un tiesības uz cieņu. Šie principi tiek īstenoti praksē, nodrošinot visaptverošu darba aizsardzības sistēmu, iekļaujoties iniciatīvā "Misija Nulle", nodrošinot veselības apdrošināšanu, kā arī veidojot skaidrus iekšējos normatīvos aktus — Darba kārtības noteikumus, Darba samaksas noteikumus, Ētikas kodeksu un Dažādības vadības principus.

Liepājas RAS nav konstatēti cilvēktiesību pārkāpumi, tostarp bērnu darba, piespiedu darba, cilvēktirdzniecības vai diskriminācijas gadījumi, un uzņēmums uztur skaidru iekšējo sūdzību izskatīšanas kārtību, nodrošinot mehānismus pārkāpumu novēršanai.

Uzņēmums arī regulāri pārskata savas politikas atbilstību aktuālajām cilvēktiesību un sociālās atbildības prasībām. Kā nozīmīgs darba devējs, reģionāls partneris un vides izglītības virzītājs, uzņēmums apzinās savu ietekmi un lomu sabiedrībā. Cilvēktiesību ievērošana, darbinieku labbūtība un sabiedrības iesaiste ir uzņēmuma ilgtspējas stratēģijas centrā.

Dalība Dažādo kurpju dienā, 2024.

Ietekme uz sabiedrību

Sabiedrības izglītošana un vides apziņas veicināšana ir viens no Liepājas RAS vidēja termiņa darbības stratēģiskajiem mērķiem 2024. - 2026. gadam. Lai stiprinātu sabiedrības izpratni par aprites ekonomikas un atkritumu apsaimniekošanas nozīmi, Liepājas RAS 2024. gadā īstenoja vairāk nekā desmit izglītojošas iniciatīvas ciešā sadarbībā ar izglītības iestādēm, NVO, pašvaldībām un starptautiskiem partneriem.

Galvenās izglītojošās iniciatīvas

Vērienīgākā kampaņa 2024. gadā bija "Tuvāk saknēm — šķiro bio!", kas veicināja bioloģisko atkritumu šķirošanas paradumu nostiprināšanu. Tās ietvaros izveidots raidierakstu cikls "Gluži zaļi", sadarbībā ar sabiedrībā zināmiem cilvēkiem izveidoti videomateriāli par šķirošanas praksi, notikusi meistarklase Liepājas Pētertirgū, un rīkots konkurss vairāk nekā 30 izglītības iestādēs, iesaistot 569 skolēnus un viņu ģimenes. Sagatavoti informatīvi bukleti un uzlīmes, izstrādāta vides spēle "Šķirošanas eksperts". Rezultātā būtiski pieauga gan šķirošanas intensitāte, gan mājkompostēšanas izplatība. Otrā nozīmīgākā 2024. gada kampaņa tika veltīta tekstila šķirošanai. Tās ietvaros notika divas meistarklases — "Džemperu otrā dzīve" un "Iesaiņosim Ziemassvētkus".

Uzņēmums apliecināja sevi kā viedokļa līderi laikā, kad iedzīvotāji tika aicināti sekot līdzi izmaiņām atkritumu apsaimniekošanā un maijā sāka pārslēgt līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem. Liepājas RAS šajā periodā īstenoja plašu izglītojošu kampaņu, kas sniedza atbildes uz aktuālajiem jautājumiem, vienlaikus veicinot sabiedrības izpratni un iesaisti. Kopumā uzņēmums 2024. gadā īstenoja 7 akcijas un konkursus, 4 meistarklases, 2 raidierakstus un piedalījās 6 Liepājas un Dienvidkurzemes organizētajos pasākumos.

Starp nozīmīgākajām sabiedrības izglītošanas aktivitātēm jāizceļ "Vasaras Forums", kas tika īstenots sadarbībā ar Vides izglītības fondu un Liepājas Valsts tehnikumu. Tā laikā poligonā "Ķīvītes" viesojās aptuveni 260 skolēni un skolotāji, bet pieaugušajiem tika organizētas nodarbības par šķirošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu ikdienā. Plašu sabiedrības interesi guva arī akcija "Bio cikls", kuras ietvaros iedzīvotāji saņēma bezmaksas konteinerus un bioplastmasas maisiņus. Uzņēmums īstenoja arī citas iniciatīvas — tostarp divas sezonālās riepu nodošanas akcijas pavasarī un rudenī, kā arī izglītojošo vides akciju "Šķepseles ceļojums", kuras laikā tika savāktas vairāk nekā 3500 nolietotu elektroiekārtu.

Ievērojams notikums nozares līmenī bija 2024. gada septembrī Liepājā rīkotais seminārs "Ilgtspējīgas aprites ekonomikas attīstība un sasniedzamie mērķi", kur divu dienu garumā par nozares aktualitātēm diskutēja valsts un pašvaldību institūciju vadošie pārstāvji (15 %), nozares eksperti un atkritumu apsaimniekotāji (71 %) un citi dalībnieki (14 %).

Seminārā galvenā uzmanība tika pievērsta nepārstrādājamu atkritumu pārstrādes un reģenerācijas attīstībai, savstarpējai sadarbībai un komunikācijai, atkritumu klasificēšanas pieejām, reģionālo apsaimniekošanas centru attīstībai, sabiedrības izglītošanas un iesaistes jautājumiem, kā arī nozares lomai Latvijas aprites ekonomikas attīstībā.

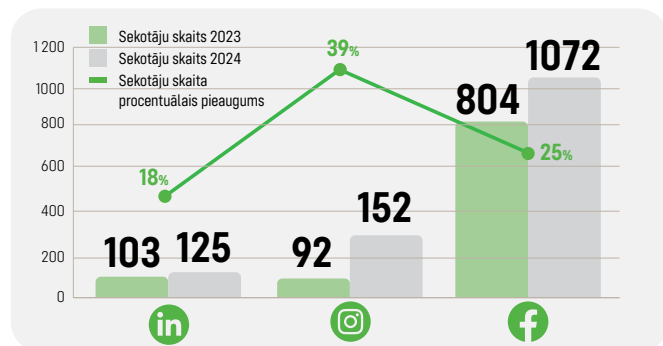
Kampaņas "Tuvāk saknēm — šķiro bio!" informatīvie materiāli un vides reklāma, 2024.

IETEKME UZ DARBINIEKIEM UN SABIEDRĪBU

SIA "Liepājas RAS" ilgtspējas ziņojums par 2024. gadu

Komunikācijas kanāli un to atdeve

2024. gadā informācija par uzņēmumu izskanēja 81 reizi piecos masu mediju kanālos — televīzijā (TV Kurzeme, LTV, Aizputes TV), radio (Kurzemes Radio), drukātajos un digitālajos laikrakstos (Kurzemes Vārds, Katram Liepājniekam, Dienvidkurzeme, u.c.), tīmekļvietnēs un sociālajos tīklos.

Liepājas RAS sekotāju skaits sociālajos tīklos, 2023. - 2024.

Sociālajos tīklos uzņēmums bija īpaši aktīvs — Facebook publicēti 123 ieraksti, Instagram — 91 ieraksts un 248 stāsti (Instagram Story). Sekotāju skaits 2024. gadā pieauga par 25 % Facebook un 40 % Instagram.

2024. gadā uzsākts arī raidieraksts "Gluži zaļi" Spotify platformā, kā arī veikts uzņēmuma oficiālās tīmekļvietnes piekļūstamības audits un tehniski uzlabojumi.

Sabiedrības līdzdalība aprites ekonomikā

Liepājas RAS aktīvi veicina sabiedrības līdzdalību aprites ekonomikā, ne vien daloties ar izglītojošu informāciju un praktiskiem padomiem, bet arī piedāvājot dažādas iespējas resursu otrreizējai izmantošanai. Iedzīvotāju vidū lielu atsaucību guvis jau iepriekš pieminētais Krāmu kambars, kā arī Grāmatu skapji un sezonālais Augu maiņas punkts — iniciatīvas, kas ļauj ne tikai atstāt lietas, kuras vairs nav nepieciešamas, bet arī atrast sev noderīgas saimniecības preces, telpaugus vai grāmatas. Šādi risinājumi veicina paradumu maiņu sabiedrībā — no patēriņa uz dalīšanos, vienlaikus samazinot atkritumu apjomu un veicinot ilgtspējīgu resursu apriti vietējā kopienā.

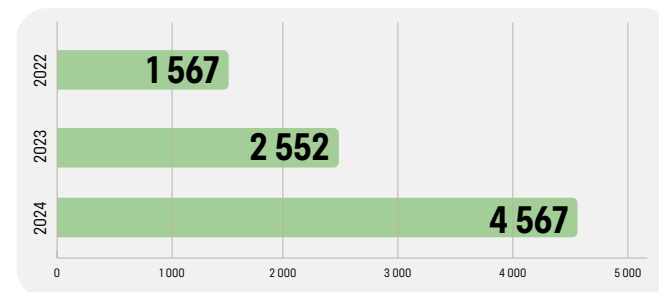
Krāmu kambars: 5302 klientu, aprītē atgriezti vairāk nekā 7500 priekšmetu.

Nenovērtēto lietu muzejs: 435 apmeklētāji, dalība Muzeju naktī (264 interesenti).

Ekskursijas un vides dienas: 65 pasākumi, iesaistot 4567 apmeklētājus (t.sk. 41 ekskursija ar 919 interesentiem un 24 vides dienas ar 1660 apmeklētājiem).

Dalība sabiedrisko pasākumos: Mobilitātes nedēļa, Karostas festivāls, meistarklase Liepājas Pētertirgū, Eko skolu forums u.c.

Reizi divos gados uzņēmums veic reputācijas pētījumu, lai novērtētu sabiedrības viedokli un apmierinātību. Nākamais pētījums plānots 2025. gadā.

Kopējais aktivitātēs iesaistīto apmeklētāju skaits, 2022. - 2024.

Nozares semināra norise, 2024.

Vides skola

Svarīgu lomu sabiedrības izglītošanā ieņem uzņēmuma Vides skola, kur 2024. gadā notikuši vairāk nekā 25 izglītojoši pasākumi, pulcējot vairāk nekā 1500 apmeklētāju — īpaši skolēnus, studentus un vides ekspertus. Vides skolā akreditētas interešu izglītības programmas ietvaros piedāvātās lekcijas, ekskursijas, vides spēles un tematiskās nodarbības veicina izpratni par šķirošanas nozīmi, resursu atkārtotu izmantošanu un videi draudzīgu dzīvesveidu. Pozitīvi iezīmējas arī sabiedrības domāšanas maiņa — ja iepriekš biežāk tika uzdots jautājums "Kāpēc jāšķiro?", tad šobrīd arvien biežāk dzirdams "Kā to pareizi darīt?" un "Ko vēl iespējams sašķirot un kur to nodot?".

Dalība projektā "Esi Līderis", 2024.

Sadarbība ar izglītības iestādēm

Liepājas RAS uztur plašu sadarbības tīklu ar izglītības un pētniecības iestādēm (RTU), NVO, karjeras konsultantiem un starptautiskajiem partneriem. 2024. gadā uzņēmumā nodrošinātas 4 prakses vietas, bet Ēnu dienas ietvaros uzņēmuma darbu iepazīna 4 jaunieši. Ar Liepājas Izglītības pārvaldes mūžizglītības nodaļu un LVT izstrādātas un īstenotas izglītojošas nodarbības pieaugušajiem par atkritumu apsaimniekošanu un aprites ekonomikas principu pielietošanu ikdienā, veicinot ilgtspējīgu un atbildīgu rīcību sabiedrībā. Uzņēmums piedalījās "Eko skolu" forumā un uzsācis izpēti par tehniskā komposta izmantošanas iespējām. Projekta "Esi līderis" ietvaros organizēts Vislatvijas konkurss "Es savai videi — SMEJIES ZAĻŠ", kas veicināja jauniešu izpratni par vides kvalitātes uzlabošanu. 2024. gadā īstenotas arī regulāras atkritumu apsaimniekošanas darba grupas sēdes un rīkota atvērto durvju diena.

Radību vāks, 2024.

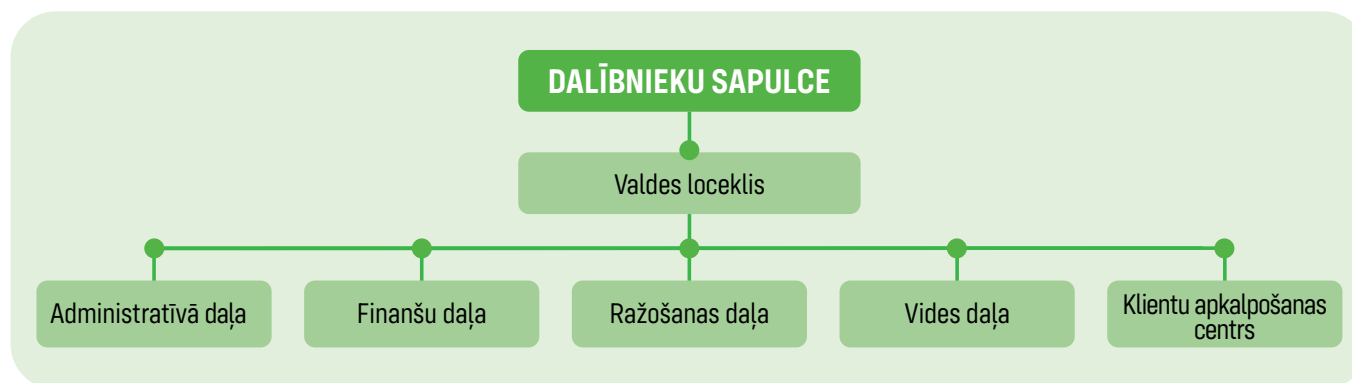
Nākamie soļi 2025. gadam

2025. gada darbības stratēģijā viens no nozīmīgākajiem virzieniem ir iedzīvotāju šķirošanas paradumu uzlabošana. Lai šo mērķi sasniegtu, uzņēmums plāno īstenot virkni dažādu aktivitāšu, kas vērstas uz izglītošanu, praktisko atbalstu un sabiedrības iesaisti. Tostarp paredzēta aktīva dalība Liepājas un Dienvidkurzemes organizētajos pasākumos, nodrošinot izglītojošas aktivitātes un tiešu komunikāciju ar sabiedrību. Būtiska loma atvēlēta arī Vides skolas programmai, kas 2025. gada janvārī tiks pārakreditēta. Tā ietver ekskursijas, izglītojošas nodarbības un sadarbību ar izglītības iestādēm, uzņēmumiem un pašiem iedzīvotājiem. Tikpat būtiska ir Vides skolas attīstība par Vides izglītības centru, kura vīzijas un koncepta izstrāde uzsāka 2024. gada nogalē.

Nodarbība Vides skolā, 2024.

Ilgtspējīgas pārvaldības būtība ir ne tikai atbilstība likumam, bet arī atbildīga, caurspīdīga un vērtībās balstīta uzņēmuma vadība. Liepājas RAS, kā publisks pakalpojumu sniedzējs, ir īpaši atbildīgs sabiedrības un ieinteresēto pušu priekšā par uzņēmējdarbības ētiku, lēmumu kvalitāti un caurspīdīgumu un risku pārvaldību.

Liepājas RAS organizatoriskā struktūra, 2024.

Pārvaldības struktūra un principi

Liepājas RAS darbojas kā pašvaldību kapitālsabiedrība, kuras darbība tiek organizēta atbilstoši Latvijas normatīvajiem aktiem un publiskas kapitālsabiedrības pārvaldības principiem. Uzņēmumu vada valde, kurā darbojas viens valdes loceklis. Uzņēmuma vadības komanda sastāv no dažādu jomu speciālistiem, tai skaitā vides, korporatīvās pārvaldības un finanšu jomās.

Uzņēmumā ir viens valdes loceklis — Normunds Niedols, kurš nodrošina uzņēmuma stratēģisko vadību, kā arī pārstāv uzņēmumu Latvijas atkritumu apsaimniekošanas organizācijās (LASUA un LASA), un vadības komanda, kura sastāv no 5 vadītājiem, no kuriem 3 ir sievietes. Vadības komanda pārstāv vides, korporatīvās pārvaldības, finanšu, klientu un ražošanas jomas.

Galvenie pārvaldības departamenti:

- Administrācija: koordinē korporatīvo pārvaldību, komunikāciju un atbalstu.
- Finanšu daļa: nodrošina finanšu vadību un uzskaiti.
- Ražošana: pārvalda tehnoloģijas un poligona uzturēšanu.
- Vides daļa: veic vides monitoringu un politikas ieviešanu.
- Klientu apkalpošanas centrs: rūpējas par klientu apkalpošanu un uzskaiti.

Uzņēmuma pārvaldības modelis balstās uz šādiem stūrakmeņiem:

- **Atbildība** par ilgtspējas jautājumu integrēšanu stratēģiskajos mērķos.
- **Pārskatāmība** — informācija par darbību, finansēm un ietekmi tiek sniegta sabiedrībai un uzraugošajām institūcijām.
- **Iesaistīto pušu līdzdalība** — īpaši vides izglītības, investīciju un pakalpojumu attīstības procesos.

Ētikas standarti un iekšējā kontrole

Liepājas RAS ir pieņemts un īstenots Ētikas kodekss, kas izstrādāts sadarbībā ar neatkarīgu ekspertu. Tas nosaka skaidras uzvedības normas, vērtības un principus visiem darbiniekiem, tostarp par interešu konflikta novēršanu, atbildīgu lēmumu pieņemšanu un profesionālu uzvedību. Uzņēmuma ētikas uzraudzība tiek īstenota ar šādiem preventīviem mehānismiem:

- regulāras darbinieku apmācības par ētiku, interešu konfliktu novēršanu un trauksmes celšanas tiesībām;
- iekšējās uzraudzības un kontroles sistēma, ieskaitot iekšējos auditus un pēkšņās pārbaudes;
- skaidri definēta darba kārtība, riska zonu identificēšana un kontroles pasākumi.

Trauksmes celšanas sistēma

Liepājas RAS ir izveidojis strukturētu un drošu trauksmes celšanas sistēmu, kas ļauj darbiniekiem, sadarbības partneriem un citām ieinteresētajām pusēm anonīmi un konfidenciāli ziņot par iespējamām pārkāpumiem, interešu konfliktiem vai ētikas normu neievērošanu. Šī sistēma balstās uz vairākiem elementiem:

- apstiprināta trauksmes celšanas politika;
- pieejami vairāki ziņošanas kanāli:
 - ▶ fiziskas slēgtas pastkastes,
 - ▶ speciāls e-pasta kanāls,
 - ▶ iespēja ziņot mutiski vai rakstiski Ētikas komisijai;
- nodrošināta personas datu un identitātes konfidencialitāte;
- noteikta ziņojumu izskatīšanas kārtība un termiņi;
- iesaistīta Ētikas komisija, kas izvērtē katru gadījumu objektīvi un neatkarīgi.

Zīmīgi, ka uzņēmums jau ilgstoši nav saņēmis nevienu trauksmes ziņojumu. Tas ir skaidrojams ar to, ka pastāv ļoti zema reālo incidentu varbūtība, notiek spēcīga iekšējās kultūras uzraudzība un tiek veikts regulārs aktīvs preventīvs darbs ar ētikas jautājumiem.

Pretkorupcijas politika un iekšējā uzraudzība

Atkritumu apsaimniekošanas nozare Latvijā un starptautiski tiek uzskatīta par vienu no paaugstināta korupcijas riska jomām, kas prasa pastiprinātu iekšējās kontroles un caurspīdīguma mehānismu esamību. Liepājas RAS, kā pašvaldību kapitālsabiedrība, apzinās savu atbildību un ievieš virkni pasākumu, lai novērstu korupcijas, interešu konflikta un ētikas pārkāpumu riskus.

Uzņēmumā ir pieņemta un tiek īstenota detalizēta iekšējā pretkorupcijas politika, kuru izstrādājis neatkarīgs konsultants. Tās ietvaros identificēti sekojoši riski:

1. Prettiesiska labuma pieprasīšana un pieņemšana.
2. Neatļauta dāvanu vai atlīdzību pieņemšana.
3. Neatļauta rīcība ar uzņēmuma resursiem vai finanšu līdzekļiem.
4. Ļaunprātīga dienesta stāvokļa izmantošana.
5. Interešu konflikts, īpaši valsts amatpersonu gadījumos.
6. Apzināta bezdarbība, neveicot savus pienākumus.
7. Neatļauta informācijas izmantošana, lai gūtu personīgu labumu.

Lai šos riskus mazinātu un pat izslēgtu, tiek īstenoti šādi preventīvi pasākumi:

- regulāras darbinieku apmācības par ētiku un interešu konfliktu;
- ieviesta iekšējā uzraudzība un kontroles sistēma;
- tiek veikti iekšējie auditi, tostarp pēkšņās pārbaudes;
- visi darbinieki ir informēti par trauksmes celšanas iespēju;
- nav fiksētu incidentu; fokusēšanās ir uz preventīvu kultūru.

Pārskata periodā 36 uzņēmuma darbinieki, t.sk. vadības locekļi, saņēmuši informāciju un ir apmācīti par Liepājas RAS pretkorupcijas politiku. Apmācību noslēgumā, visiem darbiniekiem zināšanas tiek pārbaudītas testa veidā. Šīs apmācības darbiniekiem ir jāiziet katru gadu.

Pārskata periodā korupcijas gadījumi uzņēmumā nav bijuši konstatēti.

www.liepajasras.lv